

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE**  
**FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ**



Obor: Mezinárodní obchod

**Obchod s uměním**

(bakalářská práce)

Autor: Andrea Kubešová

Vedoucí práce: doc. Ing. František Drožen, CSc.

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Praze dne

---

Podpis

### **Poděkování autorky**

Ráda bych poděkovala především svému vedoucímu práce panu doc. Ing. Františku Drozenovi, CSc. za odborné vedení bakalářské práce, připomínky a podnětné komentáře.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě podporovali po celou dobu studia a vždy mi byli oporou.

# Obsah

|                                                         |           |
|---------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Seznam tabulek, grafů a obrázků .....</b>            | <b>5</b>  |
| <b>Seznam zkratk .....</b>                              | <b>6</b>  |
| <b>Úvod.....</b>                                        | <b>7</b>  |
| <b>1. Světový trh s uměním .....</b>                    | <b>9</b>  |
| 1.1. Současný vývoj obchodu s uměním.....               | 11        |
| 1.2. Světové aukční síně .....                          | 14        |
| 1.2.1. Sotheby's .....                                  | 16        |
| 1.2.2. Christie's.....                                  | 18        |
| <b>2. Umění v České republice .....</b>                 | <b>19</b> |
| 2.1. Současný vývoj obchodu s uměním.....               | 20        |
| 2.2. Legislativa týkající se obchodu s uměním v ČR..... | 24        |
| 2.3. Import a export umění.....                         | 26        |
| <b>3. Způsoby obchodu s uměním .....</b>                | <b>28</b> |
| 3.1. Aukční síně .....                                  | 28        |
| 3.2. Prodejní galerie .....                             | 29        |
| 3.3. Umělecké veletrhy .....                            | 30        |
| 3.4. Způsoby obchodu v České republice .....            | 31        |
| <b>4. Aukční prodej umění .....</b>                     | <b>33</b> |
| 4.1. Klasické aukce .....                               | 33        |
| 4.2. On-line aukce .....                                | 35        |
| 4.3. Srovnání obou typů aukcí .....                     | 36        |
| <b>Závěr .....</b>                                      | <b>38</b> |
| <b>Zdroje.....</b>                                      | <b>40</b> |
| Knižní publikace .....                                  | 40        |
| Elektronické zdroje .....                               | 40        |
| Zákony.....                                             | 43        |

|                                             |           |
|---------------------------------------------|-----------|
| <b>Přílohová část .....</b>                 | <b>44</b> |
| Ukázky nejocenenějších světových děl .....  | 44        |
| Ukázka nejdražších děl českých autorů ..... | 45        |
| Aukční vyhláška Aukční síně Vltavín.....    | 46        |

## **Seznam tabulek, grafů a obrázků**

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| Graf 1: Celosvětový vývoj hodnoty trhu s uměním za posledních 10 let.....  | 13 |
| Graf 2: Vývoj obchodu s uměním v České republice za posledních 10 let..... | 20 |
| Graf 3: Procentuální zastoupení umělců v TOP 20 prodaných obrazů v ČR..... | 23 |
| Tabulka 1: Rozdíly v klasické a elektronické aukci.....                    | 37 |

## Seznam zkratk

|     |                       |
|-----|-----------------------|
| ČR  | Česká republika       |
| DPH | daň z přidané hodnoty |
| EUR | Euro                  |
| Kč  | Koruna česká          |
| USD | Americký dolar        |

# Úvod

Da Vinci, Picasso, Dalí, van Gogh, Klimt, Munch nebo Warhol to jsou nesporně jména, která si všichni lidé spojují s nejslavnějšími uměleckými díly na světě. Pro někoho nedosažitelná krása a fascinující půvab, pro jiného investice. Lidé jsou ochotni za díla špičkových umělců zaplatit ohromné sumy peněz. Jak však takový obchod probíhá a jaká má pravidla? Účastnit se prodeje některého z unikátních děl starých mistrů, ale i současných mnohdy šokujících prací, je už samo o sobě velmi prestižní záležitostí. Jak se trh s uměleckými předměty vyvíjí? Podléhá i toto odvětví moderním trendům?

Přenesení trhu s uměním do virtuální roviny se zdá být nepředstavitelné, pohlédneme-li do dlouhé historie obchodování s uměním a především do historie dnešních aukčních síní, která započala v Evropě již v 17. století. Prestiž aukčních domů se v průběhu staletí zvyšovala a aukce umění se staly luxusní společenskou událostí. Aukční způsob prodeje je oblíbenou formou pro svoji otevřenost, spravedlivost a snadný způsob obchodování. Nejvýznamnější světové obchodní domy s uměním jako jsou Sotheby's nebo Christie's za rok na těchto obchodech vydělají v průměru 5,5 miliard USD. Přesto všechno se v dnešní době technologií a progresivního stylu života zdá být využití internetu pro obchod s uměním jako velký krok vpřed. Jsou však technologie v tomto odvětví potenciální hrozbou klasických aukčních domů?

Internet vnesl do obchodu možnost prodeje velkého množství položek ve stejnou dobu a kopíruje tak trend dnešní doby, kdy se vše velmi zrychluje a je kladen velký důraz na efektivitu. Otázkou zůstává, zda je možné tak specifickou komoditu jakou je umění, obchodovat pomocí elektronické aukce a je-li to vůbec bezpečné. Je možné, že s padělkem se setkáme i na klasické kamenné aukci, avšak toto riziko je značně sníženo u renomované aukční síně s dobrou pověstí svého znaleckého oddělení. Odhad špičkových světově uznávaných znalců se ve většině případů bere za platný, neboť většina sběratelů a investorů nemá dostatečné vzdělání v oblasti umění na to, aby posoudili, zda je dílo opravdu pravé či nikoliv. Takovouto záruku budeme u nově vznikajících internetových aukcí těžko hledat.

Zaměříme-li se pouze na obchod s autorskými díly v prostředí České republiky, bude zde patrné, že obchod u nás a stejně tak jeho vývojové trendy, do jisté míry



kopírují světový trh. Tradice aukčních prodejů se u nás začala formovat již v době středověku, kdy bylo hlavní komoditou prodeje stříbro z Kutné Hory. Prodej umění formou dražby je mnohem mladší záležitostí. V dnešní době je, hlavně z legislativního hlediska, důležité rozlišovat mezi pojmem dražba a aukce. Ačkoliv v minulosti byla tato slova považována za synonyma, dnes udává legislativa České republiky právní rámec pouze pro obchody, jež mají podobu dražby. Z toho vyplývá značná svoboda pro majitele aukčních domů při tvorbě aukčního řádu a organizaci aukcí. Nicméně vzhledem k dlouholeté tradici prokázaly aukční síně svou solidnost a schopnost pořádat tyto události ke spokojenosti všech zúčastněných. Stejně tak je tomu při definici a legislativní úpravě aukcí elektronických, které taktéž nejsou jednoznačně definovány a právně upraveny.

Cílem mé práce je zhodnotit vývoj českého trhu s uměním v užším slova smyslu, tedy pouze vývoj trhu s autorskými díly. Zaměřím se především na rozdíly ve fungování klasických a elektronických aukčních síní a zanalyzuji potenciál internetových aukcí s uměním v českém prostředí. V úvodu své práce nejprve definuji umění a trh s uměním a zasadím celou problematiku do historického kontextu. Nastíním současný vývoj světových trendů na trhu s uměním. Zmíním největší světové prodejce, především Sotheby's a Christy's, kteří mají dominantní postavení na globálním trhu a v posledních letech se snaží o získání co největšího podílu na světovém trhu přejímáním kompetencí přímých prodejců umění. V následující části se zaměřím na podrobnější zkoumání českého trhu, zejména na relevantní historické faktory a události, které formovaly vývoj trhu a jeho současnou podobu. Za důležité považuji zmínit hlavně legislativní rámec pro fungování obchodu s uměním v ČR a případné překážky obchodování. V té souvislosti vysvětlím ve stručnosti omezení ve vývozu a dovozu uměleckých děl. Pro dokreslení celkového pohledu na trh s uměním uvedu místa, kde jsou autorská díla obchodována - prodejní galerie, aukční domy a veletrhy. Na závěr specifikuji samotné fungování obchodu s uměním v České republice. Zaměřím se na klasické a internetové aukční síně. Především mě bude zajímat jejich vývoj a potenciál obou forem obchodování. Na závěr celé práce srovnám jejich výhody a nevýhody a pokusím se nastínit budoucí vývoj obchodu na aukcích.

# 1. Světový trh s uměním

Trh s uměním je velmi rozsáhlým oborem a z historického hlediska prošel dlouhým vývojem, který tento obor formoval až do dnešní podoby. Abychom vůbec mohli zkoumat tento obor, je nutné si nejprve definovat pojem umění. Podle mnoha odborníků je umění tak rozsáhlým a proměnlivým pojmem, že jej nelze jednoznačně formulovat tak, abychom obsáhli celou jeho podstatu. Podle Kulky lze definovat umění jako subjektivní vnímání světa umělcem, přičemž se jedná o součást lidské kultury, pomocí níž jsou dál předávány informace, emoce a prožitky.<sup>1</sup> V současné době se hovoří o umění jako o dohodě mezi umělcem a ostatním světem o pochopení a vnímání umělcova díla, přičemž pokud více lidí subjektivně hodnotí dílo jako uznání hodné, stává se z takového subjektivního názoru objektivní pravda. Tak jako je těžké říci, co je vlastně umění, nelze jednoznačně definovat trh s uměním jako jednotný celek, neboť ten se skládá z mnoha dílčích trhů jako např. trh starých mistrů, trh poválečného umění, trh s klasickou modernou, atd. a každý z nich vykazuje odlišnou dynamiku.<sup>2</sup> Z hlediska obchodování můžeme rozdělit trh na primární a sekundární. Na trhu primárním dochází k prodeji od autora díla k majiteli, přičemž dílo může být prodáváno přes zprostředkovatele. Sekundárním trhem je místo, kde se dílo opětovně prodává od jednoho majitele k druhému.<sup>3</sup> K pochopení obchodu s uměním a jeho fungování je potřeba zasadit si celou tuto oblast do historicko-společenského kontextu.

První zmínky o umění nalézáme již v pravěku (cca 3 miliony let před naším letopočtem), kdy se nám dochovaly jeskynní malby. V té době byl hlavním motivem lov zvířat a tyto obrazce měly pravděpodobně spíše symbolický význam. S rozvojem civilizace a vznikem vyspělých národů jakými byli Babyloňané, Chetité či Egyptané začalo umění nabývat na významu. Z tohoto období máme dochovány záznamy o prvních konaných dražbách. Nelze však s jistotou říci, zda v té době bylo artiklem prodeje také umění, mnohem více pravděpodobný je obchod s otroky a ženami. Velmi podrobné záznamy o konání aukcí byly dochovány z doby antického Říma. V té době se na aukcích prodával majetek, otroci či nemovitosti. Zajímavostí pak bylo dražení práv, jako například dražba práva pro výběr daní v provinciích Říma. Tehdejší právo rozlišovalo mezi aukcemi nucenými, za účelem vymáhání pohledávek nebo získání

---

<sup>1</sup> KULKA, Tomáš. *Umění a kýč*. 3. vydání. 2014: Torst, 2014, 292 s. ISBN 978-807-2154-777.

<sup>2</sup> *Index trhu s uměním*. [online]. 2013 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/index-trhu/>

<sup>3</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, 2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

financí pro státní pokladnu, a aukcemi dobrovolnými, kdy vlastník nabídl svůj majetek volně k prodeji veřejnosti.<sup>4</sup> V právních pramenech z té doby je zachyceno jak má aukce probíhat a jaké postupy byly používány. Na dražbě byli zpravidla přítomni praeco<sup>5</sup> a coactor<sup>6</sup>, jejichž úkolem bylo zajištění průběhu dražby a vybírání peněz od nabyvatelů. Římskému státu byla následně odváděna daň z prodeje ve výši 1 %.<sup>7</sup>

Aukce s uměním, jak je známe dnes, se začaly formovat v 17. století, kdy vznikl nejstarší aukční dům Auktionsverket ve Švédsku. O 33 let později byla založena největší aukční síň ve střední Evropě Dorotheum a přesně o 70 let od vzniku první aukční síně se začala psát historie dnes nejvýznamnějšího aukčního domu Sotheby's. Pokud budeme mluvit o rozvoji soukromého trhu, zaznamenáme největší rozmach především na přelomu 19. a 20. století, kdy bohatí průmyslníci začali investovat do uměleckých děl.<sup>8</sup> V globálním měřítku se trh začal formovat především po druhé světové válce, kdy vzrostl význam USA, jako obchodního partnera.<sup>9</sup> Největší rozmach zaznamenal obchod s uměleckými předměty po roce 2000, kdy byla zastavena snaha o regulaci aukcí a jejich právní úpravu. Aukční domy si vytvořily svá pravidla, která byla v průběhu staletí prověřena a podle nichž se obchoduje dodnes. Specifickými pravidly se řídí prodeje umění pomocí prodejních galerií či obchody v rámci veletrhů s uměním. Dominantní na trhu jsou však stále významné aukční síně, kde se odehrává největší množství obchodů za nejvyšší částky. Popis trendu v tomto oboru je nicméně velmi komplikovaný neboť umění je stále se měnícím oborem. To co je dnes považováno za vrchol nevkusů může být za pár let prodáno jako jedno z nejdražších děl a to i přesto, že umělecká hodnota a kvalita není nejvyšší a naopak.

---

<sup>4</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

<sup>5</sup> Praeco - latinsky hlasatel či vyvolávač, obstarával funkci dnešních licitátorů.

<sup>6</sup> Coactor - latinsky sběratel, měl v kompetenci režii dražby.

<sup>7</sup> DROZEN, František. *Aukční síně: Sotheby's*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1998. Edice základů oceňování majetku, 1. ISBN 8070793341.

<sup>8</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>9</sup> TŘEŠTÍK, Michael. *Umění sbírat umění*. 2. vyd. Praha: Gasset, 2013, 228 s. Modrý Mauricius. ISBN 978-808-7079-300.

## 1.1. Současný vývoj obchodu s uměním

Trh s uměním se za poslední desetiletí vyvíjí velmi dynamicky. Je zde však mnoho specifík, které je nutné zohlednit a nelze popsat jednotný trend ve vývoji obchodu s uměním. Rozdělíme-li trh na dvě části na trh se současným uměním a na trh s uměním starých mistrů<sup>10</sup>, můžeme pozorovat, že umění z každé této skupiny se obchoduje odlišným způsobem. Přičemž samotné rozdělení trhu na pomyslné dvě části je rozporuplné a každý aukční dům či galerie má pro umělecká díla jednotlivých období rozdílnou klasifikaci. Obecně lze říci, že trh, na kterém se obchoduje umění časově starší, je více stálý a konzervativnější. Pokud je někdo vlastníkem děl Rembrandta, Cézanna či Moneta, je téměř jisté, že jejich cena bude za 20 let mnohem vyšší než je dnes a každý sběratel, galerie nebo muzeum je bude chtít získat do své sbírky. Hodnota těchto děl s jejich stářím postupně stoupá a obchod s nimi není tak rizikový.<sup>11</sup>

Naproti tomu obchodování se současným uměním je komplikovanou záležitostí a častěji podléhá změnám a hospodářským výkyvům. Nutno však podotknout, že se obchoduje za nejvyšší ceny vůbec.<sup>12</sup> U mladých umělců často nelze určit, jakou hodnotu bude mít jejich dílo za několik let, zda bude sběrateli dílo uznávané nebo ho naopak zavrhnou. Podíváme-li se o několik let zpět, zjistíme, že z tisíce současných umělců prodávaných na prestižních aukcích v devadesátých letech se dnes prodávají díla pouze dvaceti pěti z nich. Co nám to však napovídá o vývoji trhu se současným uměním? Thompson k hodnotě a ceně současných děl říká toto: „*Uvažujete-li o cenách, mějte na paměti, že v případě současného umění jde často nejen o současnost, ale především o dočasnost.*“<sup>13</sup> Toto tvrzení podporuje i fakt, že z dvaceti nejdražší prodaných děl v historii lze většinu z nich zařadit do pomyslné druhé části trhu, tedy mezi umění starých mistrů. Vzhledem k charakteru současného umění, jež je mnohdy šokující až vulgární, není snadné odhadnout cenu díla. V současnosti není hlavním parametrem při stanovení ceny obsah a kvalita díla, jako spíše pochopení umělcovy výpovědi. Změnil se i účel tvorby děl, z původního záměru zobrazovat a přinášet lidem především krásu

---

<sup>10</sup> Do tohoto segmentu trhu bychom zařadili především díla již nežijících klasiků jako například Vemeera, Renoira, Klimta, Cézanna tedy obecně díla vytvořená do první poloviny 20. století a dříve.

<sup>11</sup> TŘEŠTÍK, Michael. *Umění sbírat umění*. 2. vyd. Praha: Gasset, 2013, 228 s. Modrý Mauricius. ISBN 978-808-7079-300.

<sup>12</sup> Tamtéž.

<sup>13</sup> THOMPSON, Don. *Supermodelka a krabice Brillo: zákulisní příběhy a prapodivné zákony ekonomiky současného umění*. Vyd. 1. Překlad Martina Neradová. Zlín: Kniha Zlín, 2014, 360 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-807-4731-600.

dnes přináší umění pohled na znepokojivá a často tabuizovaná témata nebo nevšední pojetí a pohled na běžné věci a situace, které prožíváme v každodenním životě.<sup>14</sup> Pro trh s uměním jsou typické dramatické změny a dynamický vývoj, který často podléhá i vývoji ekonomickému.<sup>15</sup>

V posledních letech je trh s uměním velmi silně poznamenán rozšířením a fungováním médií. V oblasti umění se začíná vyvíjet trend, který se v marketingu nazývá branding<sup>16</sup>. Při prodeji současných uměleckých děl se tvůrci snaží především o co nejlepší marketing a propagaci jak sebe, tak díla. Kritický pohled na umění a jeho kvalitu, a to především u současného umění, je dnes zaměňován za prestiž značky umělce. V prodeji uměleckých děl hraje důležitou roli propagace. Zárukou dobrého obchodu je umístění díla do prodejce významného aukčního domu či prodejní galerie nebo jeho prodej ze sbírky významného sběratele. Roli hraje také to, jací dražitelé projeví o dílo zájem. Pokud se prodejci podaří vzbudit zájem u takových osobností, jakými jsou např. Charles Saatchi, Steve Cohen nebo Peter Brant, cena jejich díla roste. Především sběratelé, kteří si nejsou jisti hodnotou díla, spoléhají na věhlas aukčních domů a skvělý úsudek galeristů. Ti přinášejí sníženou míru rizika a záruku důvěryhodnosti díky svým vyhlášeným znaleckým oddělením.<sup>17</sup>

Obecně přijímaná doktrína, že hodnota umění s časem roste, evokuje myšlenku, že v době ekonomického poklesu a případné krize by obchod s uměním měl růst, zaměříme-li se na sběratele umění, kteří vnímají umělecká díla jako investici. Umění je v takové době mnohem jistější komoditou s trvalou hodnotou, avšak trh umění je sám o sobě stejně nestabilní jako trhy jiné.<sup>18</sup> Z grafu vývoje hodnoty trhu s uměním za posledních 10 let viz níže, je zřejmé, že krize se na tomto segmentu obchodu podepsala stejně, jako na jiných odvětvích. V roce 2009 hodnota obchodovaného umění klesla na

---

<sup>14</sup> THOMPSON, Don. *Supermodelka a krabice Brillo: zákulisní příběhy a prapodivné zákony ekonomiky současného umění*. Vyd. 1. Překlad Martina Neradová. Zlín: Kniha Zlín, 2014, 360 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-807-4731-600.

<sup>15</sup> TŘEŠTÍK, Michael. *Umění sbírat umění*. 2. vyd. Praha: Gasset, 2013, 228 s. Modrý Mauricius. ISBN 978-808-7079-300.

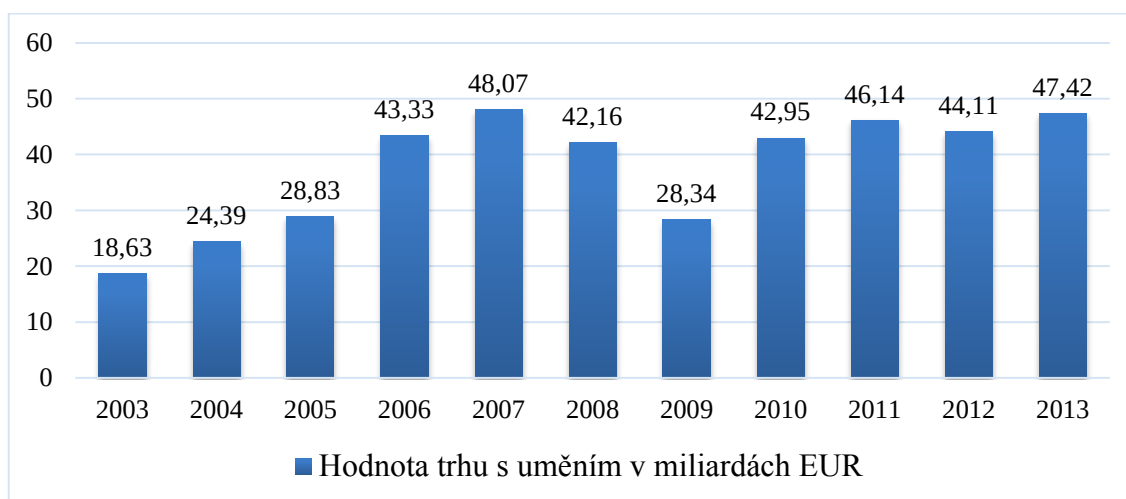
<sup>16</sup> Branding znamená ztotožnění se prodávajícího s hodnotami určité značky. Umělci si budují svoji osobní značku (neboli brand) a snaží se dodat svým pracím osobité rysy a charakter luxusu, aby sběratelé jejich díla kupovali.

<sup>17</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>18</sup> TŘEŠTÍK, Michael. *Umění sbírat umění*. 2. vyd. Praha: Gasset, 2013, 228 s. Modrý Mauricius. ISBN 978-808-7079-300.

28,34 miliard EUR, což se přibližně rovná hodnotě trhu za rok 2005. Nicméně od roku 2010 je patrné znovuoživení trhu. Hodnota obchodu s uměním se vyšplhala na výši před krizí, což svědčí o větší odolnosti tohoto trhu celkově. V následujících letech byly zaznamenány ve světových aukčních domech rekordy za nejdražší prodaná díla v historii. Bylo vydraženo šest z deseti děl prodaných za dosud nejvyšší cenu. Rok 2013 je považován za jeden z nejlepších roků, co se týče prodejů umění vůbec. V tomto roce se obchodovalo pouze o 646 milionů EUR méně než v roce 2007, kdy trh prosperoval nejvíce. Meziročně narostla suma obchodu o 7,5 % v porovnání s rokem 2012 a v současnosti je patrný vzestupný trend.<sup>19</sup>

**Graf 1: Celosvětový vývoj hodnoty trhu s uměním za posledních 10 let**



Zdroj: The International market in 2011: observation on the art trade over 25 years. Dostupné z: [http://www.tefaf.com/media/tefafmedia/TEFAF%20AMR%202012%20DEF\\_LR.pdf](http://www.tefaf.com/media/tefafmedia/TEFAF%20AMR%202012%20DEF_LR.pdf)

Globalizace proniká také na trh s uměním, o čemž vypovídá nárůst jak exportů (meziročně o 25 %) tak i importů (meziročně o 19 %) umění ve světě. Na největší centra obchodu New York a Londýn připadá 60 % všech importů a exportů ve světovém obchodě s uměním.<sup>20</sup> Dominantní postavení na trhu s uměním zaujímají Spojené státy americké, které vykazují nejvyšší dynamiku růstu. Největší podíl na trž

<sup>19</sup> FORBES, Alexander. *Artnet news* [online]. 2014 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z: <http://news.artnet.com/market/tefaf-art-market-report-says-2013-best-year-on-record-since-2007-with-market-outlook-bullish-5358>

<sup>20</sup> CORBETT, Rachel. *Art Market Watch how big is the global art market?* [online]. 2014 [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/magazineus/news/artnetnews/china-the-worlds-top-art-and-antique-market.asp>

má však stále kolébka velkých aukčních domů Evropa. Přestože její podíl byl oslaben v roce 2013 na 32 % a to především z důvodů krize eurozóny, která se podepsala na stabilitě

a ekonomické situaci v celé Evropě. Byla to především Velká Británie, jež se svým 63% podílem na trhu v rámci regionu snížila celkový význam Evropy o 2 %, naopak obchody v Německu a Francii rostly o více než 10 %.<sup>21</sup> Důležitou roli v posledních letech hraje i asijský trh, konkrétně aukce probíhající na území Číny. Ta v roce 2011 předstihla svým podílem na trhu i USA.<sup>22</sup>

Důvodů proč trh s uměním stále roste, může být několik. V první řadě je to touha vlastnit něco krásného, originálního či jedinečného - ať už je umění pro sběratele radostí nebo si tímto způsobem zvyšuje své společenské postavení. S tím souvisí růst soukromých a muzejních sbírek a odliv uměleckých děl z trhu. Dalším faktorem může být již zmiňovaná investice do umění a rostoucí poptávka po něm. Tomu napomáhá i kladný ekonomický růst, rozvoj globalizace trhu a zpřístupnění uměleckých děl zahraničním sběratelům a investorům. Navíc s rostoucím vlivem brandingu na prodej současného umění vznikají obchodníkům i vyšší náklady na velkolepou propagaci a zviditelnění díla, což může do jisté míry také ovlivnit cenu. Dalo by se říci, že konzumní společnost si žádá díla korespondující s módními trendy, smýšlením a cítěním dnešní společnosti a mnoho děl tak primárně vzniká za účelem zisku.<sup>23</sup>

## 1.2. Světové aukční síně

Velké aukce, konající se v Belgii a Holandsku na počátku 16. století, byly předchůdcem a vzorem pro konání dnešních aukčních obchodů s uměním. Významným místem pro uskutečňování těchto akcí bylo přístavní město Antverpy, centrum obchodu a vzdělanosti. Postupem času se aukce začaly zaměřovat na širší sortiment umění, jako byly starožitnosti, orientální předměty, knihy, atd. a to především v 17. století ve spojitosti s největším rozmachem kolonialismu. Nejstarší aukcí, která prosperuje do

---

<sup>21</sup> FORBES, Alexander. *Artnet news* [online]. 2014 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z: <http://news.artnet.com/market/tefaf-art-market-report-says-2013-best-year-on-record-since-2007-with-market-outlook-bullish-5358>

<sup>22</sup> Tamtéž.

<sup>23</sup> THOMPSON, Don. *Supermodelka a krabice Brillo: zákulisní příběhy a prapodivné zákony ekonomiky současného umění*. Vyd. 1. Překlad Martina Neradová. Zlín: Kniha Zlín, 2014, 360 s., [8] s. obr. příl. Tema (Kniha Zlín), sv. 19. ISBN 978-807-4731-600.

dnešních dob, je švédská Auktionsverket založená roku 1674 baronem Claesem Rålambem.<sup>24</sup> Mnohem významnějšími jsou však aukční domy Sotheby's a Christie's. Tyto dva aukční domy generují společně více než 35 % zisků z prodeje v aukčních síních na světě a dohromady prodávají 90 % všech děl současného umění s dražební hodnotou přesahující 2 miliony USD za jednu položku.<sup>25</sup> Za zmínku stojí také další aukční domy, které si na světovém trhu s uměním vydobýly své místo. Mezi ty nejznámější patří Phillips, Bonhams, Dorotheum, Tajan,<sup>26</sup> v neposlední řadě čínské aukční domy Poly International a China Guardian, které jsou na vzestupu.<sup>27</sup>

### **Seznam deseti děl vydražených na aukci za dosud nejvyšší cenu:<sup>28</sup>**

- 1. Francis Bacon:** *Tři studie Luciana Freuda* – vydraženo r. 2013 za **142,4 milionů USD**
- 2. Edvard Munch:** *Křik* – vydraženo r. 2012 za **119,9 milionů USD**
- 3. Pablo Picasso:** *Akt, zelené listy a busta* – vydraženo r. 2010 za **106,5 milionů USD**
- 4. Andy Warhol:** *Nehoda stříbrného vozu* – vydrženo r. 2013 za **105,4 milionů USD**
- 5. Pablo Picasso:** *Chlapec s Dýmku* – vydraženo r. 2004 za **104,2 milionů USD**
- 6. Pablo Picasso:** *Dora Maarová s kočkou* – vydraženo r. 2006 za **95,2 milionů USD**
- 7. Gustav Klimt:** *Adele Bloch Bauer II* – vydraženo r. 2006 za **87,9 milionů USD**
- 8. Mark Rothko:** *Oranžová, červená, žlutá* – vydraženo r. 2012 za **86,9 milionů USD**
- 9. Francis Bacon:** *Triptych* – vydraženo r. 2008 za **86,3 milionů USD**
- 10. Barnett Newman:** *Černý oheň* – vydraženo r. 2014 za **84,2 milionů USD**

---

<sup>24</sup> About us: Stockholms Auktionsverk – the world's oldest auction house. *Stockholms Auktionsverk*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-16]. Dostupné z: <http://auktionsverket.com/about-us/about-stockholms-auktionsverk/>

<sup>25</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>26</sup> FORBES, Alexander. *Artnet news* [online]. 2014 [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://news.artnet.com/market/europes-10-most-important-auction-houses-18978>

<sup>27</sup> CORBETT, Rachel. *Art Market Watch HOW BIG IS THE GLOBAL ART MARKET?* [online]. 2014 [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/magazineus/news/artnetnews/china-the-worlds-top-art-and-antique-market.asp>

<sup>28</sup> *Art Encyclopedia Visual Arts of Painting - Sculpture - Architecture* [online]. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.visual-arts-cork.com/most-expensive-paintings-top-10.htm#auction>



Don Thompson ve své knize uvádí: „*Aukční síně jsou divadlem pro značkové umělce. Galerie jsou jejich líhní.*“<sup>29</sup>, což celkem výstižně popisuje dnešní trh s uměním, kdy aukční domy cílí na zpopularizování umělců a jejich velkolepou propagaci. Dalo by se říci, že v tomto směru jsou opravdu úspěšné a aukční prodeje mnohdy vyšplhají do neočekávaných částek. Tento trend je patrný i ze seznamu deseti nejdražší prodaných děl na aukcích výše, kde jednoznačně dominuje Francis Bacon, Pablo Picasso nebo Andy Warhol. Oproti tomu jsou prodejní galerie a galeristé těmi, kdo určují, kteří ze současných nově vznikajících umělců má potenciál stát se špičkovými a uznávanými autory. Obě tyto instituce jsou samy sobě navzájem konkurencí a mnohdy se stává, že aukční síně zapříčiní neúspěch a bankrot galerií s uměním. Důvodem je prodej nově vzniklých uměleckých děl přímo aukčními domy a vynechání prvního článku obchodního řetězce, tedy zprostředkovatelského prodeje pomocí galerie.<sup>30</sup>

### 1.2.1. Sotheby's

Aukční dům Sotheby's byl založen v Londýně roku 1744 Samuelem Bakerem.<sup>31</sup> Dnes je Sotheby's se svými 100 pobočkami největším aukčním domem na světě. Nejvýznamnější pobočky společnosti se nacházejí v Londýně a New Yorku.<sup>32</sup> Za dobu své existence, rozšířil Sotheby's pole působnosti z původní aukce knih a knihoven i na šperky, vína, hudební nástroje či veteránské automobily a především na výtvarné umění, kde zaujímá prvenství mezi aukčními domy.<sup>33</sup>

Původně se Samuel Baker zabýval prodejem knih a dražbou knihoven z pozůstalostí. Tento způsob prodeje se ujal poměrně rychle a aukční dům získával na významu. V roce 1823 dokonce pořádal aukci knih Napoleona. Od konce 18. století Sotheby's začal kromě literárních děl dražit i mince a nejruznější starověké památky.

---

<sup>29</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s.. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>30</sup> Tamtéž.

<sup>31</sup> About us: History. Sotheby's [online]. 2013 [cit. 2013-11-28]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/inside/about-us.html>

<sup>32</sup> DROZEN, František. *Aukční síně: Sotheby's*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1998. Edice základů oceňování majetku, 1. ISBN 8070793341.

<sup>33</sup> Departments. Sotheby's [online]. 2013 [cit. 2013-11-29]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/departments/alphabeticalist.html>

Prodej knih však byl stále dominantní oblastí a dodnes zaujímá aukční dům v tomto směru světové prvenství.

Přelomový byl pro Sotheby's rok 1917. Musel se přestěhovat ze svého původního sídla v ulici Wellington Street do New Bond Street, kde sídlí dodnes, především však z toho důvodu, že se jeho působení začalo ubírat novým směrem. V prodejkách začala převažovat oblast malířství a další umělecké směry, které postupně vytlačily původní směr obchodu - knihy a rukopisy. V té době se také odehrála jedna z nejvýznamnějších aukcí, na které se dražily sbírky barona Rothschilda i jeho rezidence v Londýně. Byla to událost tak společensky významná, že ji živě přenášelo i rádio BBC.

Největší vzestup zažíval aukční dům v poválečném období, kdy došlo ke změně v řízení firmy. Peter Wilson, který se později stal ředitelem celé společnosti, dokázal využít výhodu plynoucí ze zmírňování nařízení týkajících se obchodu s uměním. Významným artiklem v aukčních síních byly v té době mimo jiné umělecká díla z dob impresionismu, jako například obraz *Maison á l'Estaque* Paula Cézanna nebo obraz *The Ponts des Arts*, Pierra Augusta Renoira. Dalším klíčovým krokem k prosperitě a růstu firmy bylo založení pobočky v New Yorku a později v roce 1964 koupě největší americké aukční síně Parke-Bernet. Do konce sedmdesátých let 20. století vlastnil Sotheby's na 14 poboček v největších městech po celém světě jako například v Paříži, Los Angeles, Torontu či Curychu a stále rozšiřuje svou působnost v zemích, jako je Francie, Rusko či Katar, kde jako první ze světových aukčních domů otevřel své pobočky. Důležitým krokem vpřed bylo založení pobočky v Hongkongu roku 1973.<sup>34</sup> Tato se stala první pobočkou aukčního domu v tomto regionu.

Výrazný posun společnosti nastal se zkupováním věhlasných galerií, mezi něž bychom mohli zařadit Pierre Matisse Gallery, Andre Emmerich Gallery nebo Noortman Master Paintings. Tím se Sotheby's otevřela možnost vystavovat a prodávat na veletrzích s uměním.<sup>35</sup> V novodobé historii aukčního domu je významným mezníkem především založení internetové aukce Sothebys.com. Sotheby's se tak stal prvním

---

<sup>34</sup> About us: History. *Sotheby's* [online]. 2013 [cit. 2013-11-28]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/inside/about-us.html>

<sup>35</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s.. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

aukčním domem obchodujícím umění pomocí internetu. Aukční dům se také může pyšnit prodejem nejruznějších vzácných děl, ať už se jedná o původní rukopis Einsteinovy *Teorie relativity*, první výtisk *Deklarace nezávislosti*, obrazy Pabla Picassa, Paula Rubense nebo Vincenta van Gogha či vydražení diamantu *Pink Diamond*.<sup>36</sup>

### 1.2.2. Christie's

Roku 1766 byla aukční síň Christie's založena Jamesem Christie v Londýně. Ročně uskuteční okolo 450 prodejů děl z 80 různých kategorií, jimiž jsou například víno, fotografie či výtvarné umění. Je druhou největší aukční síní na světě.<sup>37</sup> Christie's se od svého založení specializovala především na prodej uměleckých sbírek obrazů. Aukce trvaly mnohdy i několik dní a dražilo se velké množství předmětů. Nejdelší aukce (1882) zvaná *Hamilton Palace Sale* se konala dokonce 17 dní.<sup>38</sup>

Aukční síň dnes disponuje 53 pobočkami ve 32 zemích po celém světě, z nichž podobně jako u Sotheby's, dominují města Londýn, New York, Paříž či Šanghaj. A pozadu nezůstává ani v pořádání on-line aukcí.<sup>39</sup> V reakci na počínání aukčního domu Sotheby's, založila Christie's vlastní přidruženou společnost King Street Fine Arts Limited, pomocí které se jí otevřel přístup na veletrhy umění. Také se jí v roce 2007 podařilo získat prestižní galerii Haunch of Venison a jasně tak potvrdila své zastoupení na primárním trhu.<sup>40</sup> V současné době Christie's překonala aukčními prodeji svého největšího konkurenta, aukční dům Sotheby's. Za rok 2013 vykázala obrát o 800 milionů USD větší a v oblasti moderního umění dosáhla prodejů ve výši 2 miliard USD, což je o 600 milionů více než zmiňovaná síň Sotheby's.<sup>41</sup>

---

<sup>36</sup> About us: History. *Sotheby's* [online]. 2013 [cit. 2013-11-28]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/inside/about-us.html>

<sup>37</sup> Who we are. *Christie's* [online]. 2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.christies.com/about-us/company/overview/>

<sup>38</sup> DROZEN, František. *Aukční síně: Christie's*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1998. str. 23-26. Edice základů oceňování majetku, 1. ISBN 8070793341.

<sup>39</sup> Who we are. *Christie's* [online]. 2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.christies.com/about-us/company/overview/>

<sup>40</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s.. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>41</sup> Auction figures for 2013 are in—and Christie's again takes the crown. GERLIS, Melanie. *The Art Newspaper* [online]. 22 January 2014. [cit. 2014-11-16]. Dostupné z: <http://www.theartnewspaper.com/articles/Auction-figures-for--are-inand-Christies-again-takes-the-crown-/31587>

## 2. Umění v České republice

Tradice obchodu s uměním v České republice má svou bohatou historii, která byla několikrát přerušena. První písemný doklad o dražbě uměleckých děl v současné historii se dochoval z aukce konané před více než sto lety v pražském Rudolfínu. Krasoumná jednota Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách se rozhodla vytvořit v ČR tradici v aukčním prodeji umění a 16. prosince 1912 uspořádala svou první aukci umění, kde se dražilo 241 položek.<sup>42</sup> Po přerušení aukčních prodejů světovými válkami přišla komunistická éra, která značně regulovala a limitovala obchod s uměleckými díly. Stejně tak jako v jiných oborech i zde bylo mnoho nepohodlných autorů a obchodováno mohlo být jen s díly od schválených mistrů. Neexistoval zde samostatný trh s uměním. Vše bylo řízeno společností Antikva, která měla monopolní postavení na trhu. Autoři, kteří mohli svá díla prodávat, museli obchodovat prostřednictvím prodejen Dílo, Českého fondu výtvarného umění<sup>43</sup>. V případě, že chtěli svá díla vyvážet, tak prostřednictvím Art Centra<sup>44</sup>. To bylo velmi svazující, a proto řada umělců prodávala přímo z domova. Moderní umění v té době nebylo hlavní prodejním artiklem, sběratelé se více orientovali na staré umění a starožitnosti.<sup>45</sup>

Tradice veřejných aukcí byla obnovena až po roce 1989. Na počátku devadesátých let 20. století vstoupil v platnost zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (ustanovení § 772), který liberalizoval prodej uměleckých děl tím, že povolil pořádání veřejných aukcí na základě živnostenského oprávnění.<sup>46</sup> To umožnilo vznik mnoha nových aukčních domů a prodejních galerií, které fungují dodnes, jako např. Galerie Vltavín nebo pražská pobočka slavné aukční síně Dorotheum. Restituce majetku po roce 1990 přinesly zajímavou možnost nabytí uměleckých děl, což opět vedlo

---

<sup>42</sup> MEČKOVSKÝ, Robert. *Sto let českých aukcí: První aukce v Čechách se konala přesně před sto lety* [online]. 2013 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/sto-let-ceskych-aukci>

<sup>43</sup> Český fond výtvarného umění vznikl v 50. letech 20. století. Jeho účelem bylo sjednávat umělcům příznivé podmínky pro jejich tvůrčí práci. Jednalo se o nestátní organizaci.

<sup>44</sup> Art Centrum neboli Československé středisko výtvarného umění, bylo založeno v roce 1964. Podnik Art Centrum mohl jako jediný v Československu exportovat umělecké předměty do zahraničí.

<sup>45</sup> SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

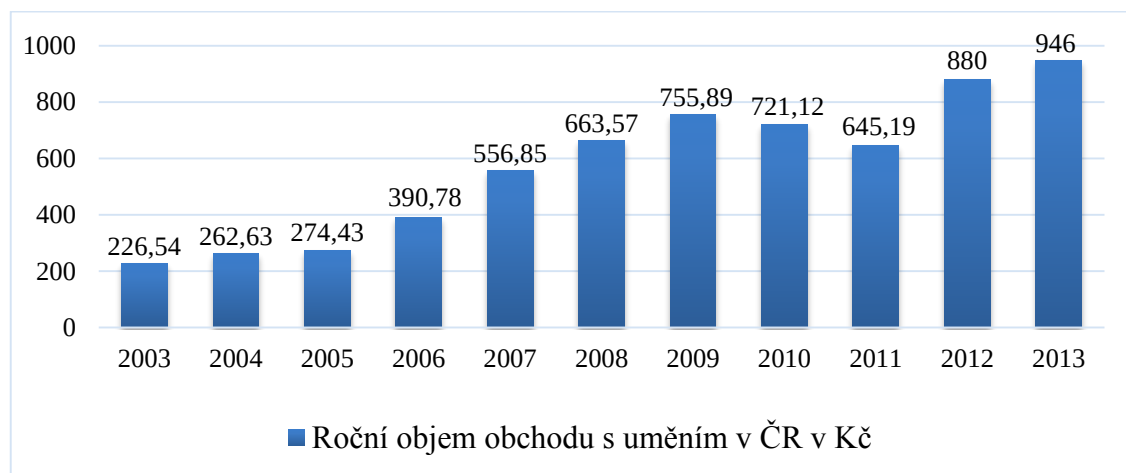
<sup>46</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

k částečnému odklonu od současných autorů a přispělo většímu nákupu starších děl, která byla k dostání za poměrně příznivou cenu.<sup>47</sup>

## 2.1. Současný vývoj obchodu s uměním

Po roce 2000 došlo k rozšíření aukcí s uměním. Velmi důležité pro růst obchodu bylo zapojení ČR do Evropské unie. Vstup do tohoto uskupení přinesl především větší otevřenost české ekonomiky, a tím umožnil celkový růst obchodu. Byla přijata mnohá nařízení a legislativa, jež je v některých oblastech společná pro všechny členské státy Evropské unie. Tím se Česká republika stala dostupnější a méně izolovaná především pro zahraniční sběratele. Nicméně v období mezi roky 2003 až 2005 procházel český trh s uměním stagnací, což je patrné i z grafu níže. Výrazně se snižuje celková nabídka uměleckých děl, vlivem vyčerpání blokováného majetku v podobě restitucí. Od roku 2006 se český trh pomalu vzpamatovává a začíná opět růst, a to až o 40 % v porovnání s rokem 2005. Dynamický vývoj je znát i v následujících letech.

**Graf 2: Vývoj obchodu s uměním v České republice za posledních 10 let**



Zdroj: Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf> a ročenky Art+ dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/index-trhu/>

<sup>47</sup> SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

Paradoxně v době světové finanční krize (2009) vykazuje český trh s uměním rekordní prodeje. V této době byl také vydražen druhý nejdražší obraz Františka Kupky *Zhroucení vertikál* za dosud nejvyšší částku v historii českých aukcí. Z toho vyplývá, že v tomto období český trh nekopíroval trh světový, naopak stále rostl. Důležitou roli v té době pravděpodobně hrálo oslabení české koruny Českou národní bankou, které přispělo ke zlevnění umění v ČR pro zahraniční investory. Zahraniční sběratelé častěji nakupují špičková díla českých autorů, která zvyšují hodnotu trhu. Dalším možným vysvětlením nárůstu hodnoty trhu s uměním je snaha investorů převést své finanční prostředky v době krize do relativně stabilnější komodity. Trhu s uměním pravděpodobně také do značné míry napomohl zájem médií a možnost propagace obchodu s uměním mezi širší veřejnost. V čem však český trh v posledních letech kopíruje zahraniční trendy, je snižování počtu prodaných děl. Ve srovnání s růstem trhu s uměním nám tento fakt implikuje vztah méně prodaných děl ovšem za vyšší částky. V současnosti zaznamenáváme na trhu s uměním rekordní prodeje, které překonávají dokonce i rok 2009. Nicméně v loňském roce (2013) byl zaznamenán pokles tempa růstu. Celkově byl tento rok zatím nejúspěšnější v české historii. Prodalo se 157 děl s hodnotou vyšší než 1 milion Kč za jednu položku, celkově se v aukcích dražilo necelých 10 tisíc položek.<sup>48</sup>

Rozmach internetu se na obchodě také výrazně podepsal a umožnil vznik mnoha nových aukčních portálů. Většina z nich později vytvořila tzv. „kamenné obchody“ nebo zanikla. Zároveň i zaběhlejší aukční domy začaly vytvářet své vlastní internetové platformy pro prodej umění. Podíl internetových aukcí na trhu s uměním v posledních letech roste, nedosáhl však předpokládané výše.<sup>49</sup>

### **Seznam dvaceti nejdražších prodaných děl českých autorů v ČR:<sup>50</sup>**

- 1. František Kupka: *Tvar modré* – vydraženo r. 2012 v Adolf Loos Apartment and Gallery za 55,750 mil. Kč**
- 2. František Kupka: *Zhroucení vertikál* – vydraženo r. 2009 v Adolf Loos**

<sup>48</sup> Nejvýznamnější události na domácím i světovém trhu s uměním: Vyšla Ročenka ART+ za rok 2013 [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/vysla-rocenka-art-za-rok-2013>

<sup>49</sup> TŘEŠTÍK, Michael. Umění sbírat umění. 2. vyd. Praha: Gasset, 2013, 228 s. Modrý Mauricius. ISBN 978-808-7079-300.

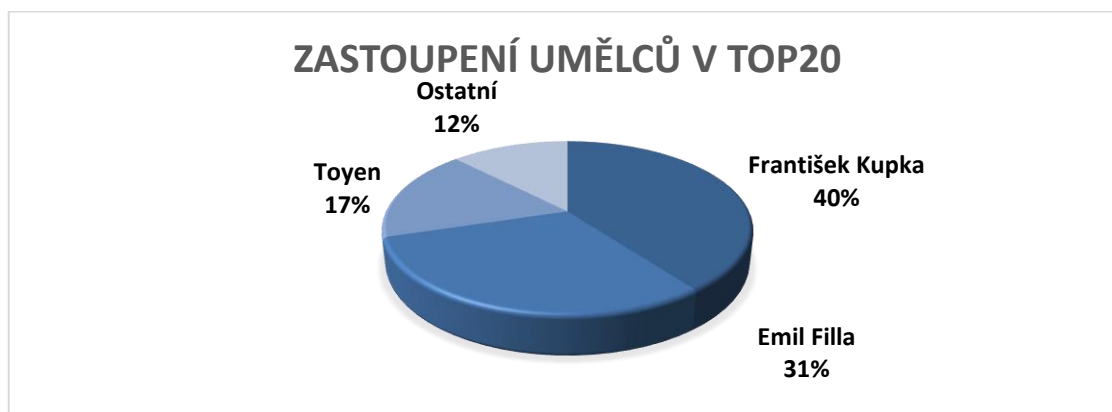
<sup>50</sup> Ceny jsou uvedeny včetně aukčních poplatků. Zdroj: TOP 10 [online]. 2014 [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/>

Apartment and Gallery za **25,960 mil. Kč**

3. **František Kupka:** *Úsměv O* – vydraženo r. 2012 v 1. Art Consulting za **23,710 mil. Kč**
4. **Toyen:** - *Spící* – vydraženo r. 2009 v Galerie Pictura za **23,310 mil. Kč**
5. **František Kupka:** *Výšky IV.* – vydraženo r. 2007 v 1. Art Consulting za **23,205 mil. Kč**
6. **Emil Filla:** *Zátiší s Cherry* – vydraženo r. 2012 v Adolf Loos Apartment and Gallery za **19,500 mil. Kč**
7. **Bohumil Kubišta:** *Zátiší* – vydraženo r. 2013 v 1. Art Consulting za **18,490 mil. Kč**
8. **Emil Filla:** *Malíř* – vydraženo r. 2013 v Adolf Loos Apartment and Gallery za **18,375 mil. Kč**
9. **Emil Filla:** *Hlava muže v cylindru* – vydraženo r. 2012 v Dorotheum za **18,240 mil. Kč**
10. **Emil Filla:** *Ležící žena* – vydraženo r. 2012 v Galerii Kodl za **18,240 mil. Kč**
11. **Emil Filla:** *Tři Grácie* – vydraženo r. 2012 v Galerii Kodl za **17,520 mil. Kč**
12. **Josef Šíma:** *Léda s labutí* – vydraženo r. 2008 v Galerie art Praha za **17,228 mil. Kč**
13. **Emil Filla:** *Hlava muže s dýmkou* – vydraženo r. 2014 v Galerii Kodl za **16,800 mil. Kč**
14. **Toyen:** *Sen* – vydraženo r. 2014 v Galerii Kodl za **16,320 mil. Kč**
15. **Toyen:** *Zbytek noci* – vydraženo r. 2010 v Galerii Kodl za **15,840 mil. Kč**
16. **František Kupka:** *Abstraktní kompozice* – vydraženo r. 2007 v 1. Art Consulting za **15,800 mil. Kč**
17. **František Kupka:** *Apoteóza Heleny* – vydraženo r. 2012 v 1. Art Consulting za **15,750 mil. Kč**
18. **Emil Filla:** *Zátiší s dýmkou* – vydraženo r. 2011 v Galerii Kodl za **14,400 mil. Kč**
19. **Toyen:** *Smutný den* – vydraženo r. 2009 v Galerie Art Praha za **14,400 mil. Kč**
20. **Josef Čapek:** *Děvče v růžových šatech* - vydraženo r. 2007 v Galerie Art Praha za **14,160 mil. Kč**

Stejně tak jako na světovém trhu má i v ČR největší podíl na aukčním prodeji umění, které bychom mohli zařadit do pomyslné části trhu starých mistrů. Z grafu níže, je vidět oblíbenost daných autorů. Nutno podotknout, že Kupkovo dílo *Tvar modré* (dražené v ČR), bylo vydraženo ruským sběratelem<sup>51</sup> a další jeho obraz *Studie na červeném pozadí*, který dražil aukční dům Sotheby's spolu s Piccassem, Dalím a Monetem, se prodal za 60 milionů Kč.<sup>52</sup> Tento obraz se stal nejdražší prodaným českým dílem v zahraniční aukci. Nicméně ve světových aukčních domech se draží i díla dalších českých umělců – Josefa Čapka, Václava Brožíka, Jana Zrzavého, Jindřicha Štýrského a dalších.<sup>53</sup> To svědčí o oblíbenosti českých autorů nejen na domácí půdě, ale i v zahraničí. České umění je kladně hodnoceno i ve světovém měřítku. V prodejkách aukčního domu Sotheby's figurují poměrně pravidelně jména jako Alfons Mucha, Toyen, František Kupka, Emil Filla nebo Jakub Schikaneder.<sup>54</sup> Fakt, že tyto autoři jsou uznáváni i za hranicemi našeho státu způsobuje jejich vyšší prodejní hodnotu na českých aukcích, kde se v posledních letech téměř pravidelně setkáváme minimálně s jedním ze jmenovaných autorů. Stoupá tím i prestiž českých obchodníků s uměním a zároveň se zvyšuje motivace zahraničních sběratelů. To vše se podepisuje na dlouhodobě příznivém růstu objemu obchodů s uměním v ČR.

**Graf 2: Procentuální zastoupení umělců v TOP 20 prodaných obrazů ČR**



Zdroj: Vlastní zpracování. Do skupiny *Ostatní* řadíme Bohumila Kubištu, Josefa Šímu a Karla Čapka.

<sup>51</sup> ZATORSKY, Jan. Rekord: Kupkův 'Tvar modré' získal kupec za 55,75 milionu [online]. 2012 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: [http://www.lidovky.cz/kupkuv-tvar-modre-ziskal-kupec-za-55-75-milionu-fnt-/kultura.aspx?c=A120418\\_195236\\_ln\\_kultura\\_sm](http://www.lidovky.cz/kupkuv-tvar-modre-ziskal-kupec-za-55-75-milionu-fnt-/kultura.aspx?c=A120418_195236_ln_kultura_sm)

<sup>52</sup> Nejvýznamnější události na domácím i světovém trhu s uměním: Vyšla Ročenka ART+ za rok 2013 [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/vysla-rocenka-art-za-rok-2013>

<sup>53</sup> Tamtéž.

<sup>54</sup> Czech art [online]. 2014 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/departments/czech-art.html>



## 2.2. Legislativa týkající se obchodu s uměním v ČR

Právní základ pro konání a průběh aukcí můžeme nalézt již v římském právu, z kterého vychází i dnešní právní řád. Původně bylo slovo *aukce* volně zaměňováno s pojmem *dražba* (až do 18. století, kdy se vznikem věhlasných aukčních domů, jako např. Sotheby's, se začala formovat pravidla pro aukční obchody, jak je známe dnes). Slovo aukce bylo odvozeno z latinského *augere*, což znamená zvyšovat či zvyšovat se.<sup>55</sup> V dnešní době však musíme striktně rozlišovat mezi těmito dvěma pojmy, které se od sebe liší především z hlediska pojetí legislativy. Obchod s uměním v podobě aukce není v české legislativě samostatně definován. Neexistuje žádný zákon, který by v ČR přímo udával rámec pro vymezení aukcí, jejich průběh a způsob prodeje. V zákonech jsou upraveny pouze některé specifické případy aukčního prodeje, pro něž je společné vymezení aukce jako tržně založeného způsobu prodeje předmětů obchodovaných za podmínek aukčního či tržního řádu. V ostatních případech spadá tedy aukční prodej svou podstatou pod zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách. Nedostatkem tohoto zákona je, že definuje obchod v podobě dražby pro jakékoliv předměty, nerozlišuje tedy umění od ostatních komodit.<sup>56</sup>

Pojem dražba je většinou spojován s veřejným prodejem majetku. Ve většině případů se dražba spojuje s nuceným prodejem a je tedy nedobrovolná. Dražený majetek (jak movitý, tak i nemovitý) je nabízen veřejně zpravidla jako součást exekučního řízení. Pro představu o dražbě dobrovolné, která má některé prvky společné s aukcí, zde uvádím přílohu číslo 3 (o Koncesované živnosti) zákona č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (Živnostenský zákon). Podle uvedené přílohy je možné provádět dobrovolné dražby za následujících podmínek: *a) vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v dražební nebo realitní činnosti, nebo b) vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v dražební nebo realitní činnosti, nebo c) střední vzdělání a 5 let praxe v dražební nebo realitní činnosti, nebo d) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a 9 let praxe v dražební nebo realitní činnosti, nebo e) doklady*

<sup>55</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

<sup>56</sup> Česká republika. Zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách, Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=48866&nr=26~2F2000&rpp=15#local-content>

podle § 7 odst. 5 písm. j), k), l) nebo m) živnostenského zákona.<sup>57</sup> Aukce je podobná dražbě dobrovolné, a to především co se týče průběhu a podstaty. Dalším jednotícím znakem mezi dobrovolnou dražbou a aukcí je způsob prodeje. Při aukci je předmět prodeje nabízen ke koupi dobrovolně, přímo jeho vlastníkem, který aukci navrhuje. Průběh aukce je, stejně jako u dražby, vystaven na principu licitace, kdy se vydražitelem tedy vítězem aukce stává podle předem stanovených podmínek ten, kdo podá nejvyšší nabídku za daný předmět. Nicméně aukci může vykonávat kdokoliv, kdo vlastní živnostenské oprávnění.

Základním rozdílem mezi aukcí a dražbou je, že aukce mohou mít formu nákupní i prodejní, kdežto dražba pouze prodejní. Dalším rozdílem mezi oběma způsoby prodeje je způsob přechodu vlastnického práva. Zatímco v dražbě přechází právo na nabyvatele příklepem licitátora (pokud ten splnil podmínky dražby), v případě aukce navrhovatel uzavírá kupní smlouvu s vydražitelem tj. vítězem aukčního prodeje, po níž následně dochází k převodu vlastnictví. To je pravděpodobně jeden z důvodů, proč aukce nejsou samostatně zakotveny v legislativě ČR, nabyvatel v aukci získává pouze právo na uzavření kupní smlouvy.

Základy zákona o dražbách na území Zemí Koruny české byly položeny již v 19. století, kdy vznikl Řád pro veřejné dražby tzv. Licitační řád. Ten upravoval postup jednání při konání dražeb dobrovolných i nedobrovolných. Každá taková musela být dopředu ohlášena a musel na ni být přítomen komisař, který dohlížel na průběh události. Drobné aukce movitých věcí pak mohly provádět obecní samosprávy, později i fyzické a právnické osoby za předpokladu, že disponovaly vrchnostenským povolením. Nedobrovolné dražby majetku však podléhaly kontrole a vedení ze strany státních orgánů či soudu. Tento Licitační řád se všemi svými úpravami byl zrušen s novými zákony Československé socialistické republiky. Později bylo Místním národním výborem povoleno provádět aukce sběratelských předmětů podle zákona č. 174/1950 Sb., o dražbách mimo exekuci, které však musely probíhat pod dozorem státních orgánů. Zásadní změnu pak přinesl zákon č. 513/1994 Sb., obchodní zákoník v devadesátých letech 20. století, který umožnil provozování aukcí živnostníkům a staly se tak podkladem pro klasické aukce a dražby, jak je známe dnes. Ve srovnání se zákonem o dražbách nebyla jednotná legislativa pro aukční prodej nikdy přímo

---

<sup>57</sup> Česká republika. Příloha číslo 3 Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=48866&nr=26~2F2000&rpp=15#local-content>

definována a aukce se řídily především podle zvyklostí. Historicky byl upraven pouze řád prodejní, a to lokálně vyhláškami měst, ve kterých se dané aukce konaly. Jak již bylo řečeno, aukční prodej umění nemá v ČR jasně daná pravidla, z čehož vyplývá poměrně velká volnost aukčních síní při tvorbě aukčních řádů. Ve většině případů jsou postupy převzaty z dlouholeté tradice konání takovýchto prodejm. Na počátku devadesátých let zde byla snaha obchod s uměním regulovat, nicméně se v praxi setkala s nesouhlasem především vydražitelů. Přestože pravidla pro konání aukcí nejsou v legislativě zakotvena, dlouhá historie aukčních domů nám dává najevo, že jejich jednání je solidní a organizace těchto akcí úspěšná.

Elektronické aukce jsou samostatně fungující záležitostí a jejich fungování se opírá o zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Ten definuje elektronickou aukci takto: „Elektronickou aukcí se rozumí proces sloužící k hodnocení nabídek, v jehož rámci zadavatel používá elektronické nástroje umožňující předkládání nových snížených nabídkových cen, případně nových hodnot nabídek, a který současně umožňuje sestavit aktuální pořadí nabídek při použití automatických metod jejich hodnocení.“<sup>58</sup> Jak je z definice patrné, jedná se o velmi zjednodušené vymezení tohoto pojmu. Proto mají provozovatelé elektronických aukcí s uměním opět poměrně velký prostor pro tvorbu pravidel. To je také dáno tím, že internet funguje celosvětově a je proto těžké stanovit, jaké legislativě by měl aukční portál podléhat.

## 2.3. Import a export umění

Legislativa státu má velký vliv na otevřenost ekonomiky, což přímo ovlivňuje růst celého trhu. Jinak tomu není ani v oblasti prodeje autorských předmětů a právě proto jsou největšími trhy s uměním Spojené státy americké a Velká Británie, kde je právní úprava pro obchod s kulturními statky nejliberálnější. V ČR je hlavním problémem množství byrokracie a restrikce při vývozu zboží a daňové zatížení dovážených děl.

Dovoz uměleckých předmětů v ČR upravuje zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Zákon se nevztahuje

---

<sup>58</sup> Česká republika. Zákon č. 137/2000Sb. o veřejných dražbách dostupný z webových stránek: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/verejne-zakazky/cast1.aspx>

na díla evidovaná jako muzejní sbírky a na předměty, jež byly dovezeny do ČR v režimu dočasného použití.<sup>59</sup> Další výjimkou jsou originály žijících mistrů, ty se smějí dovážet bez omezení. Každé takovéto zboží musí disponovat *Osvědčením k trvalému vývozu*. V tomto osvědčení musí být prokázáno, že umělecké dílo není kulturní památkou.<sup>60</sup> Toto osvědčení lze získat na žádost vlastníka u institucí pověřených Ministerstvem kultury České republiky. Celý tento proces je velice zdlouhavý a administrativně náročný. Velkým problémem je fakt, že vlastník díla musí o osvědčení žádat sám (aukční síně nejsou oprávněny toto zprostředkovat) a tak není jisté, zda nakoupené umělecké dílo bude moci z ČR vyvézt. Z toho logicky vyplývá nepříznivá pozice pro české aukční síně, protože jejich zahraniční klientela je těmito nejasnými pravidly a nejistotou odrazena a náš trh se tak uzavírá zahraničním sběratelům. Vývoz kulturních statků do zemí mimo Evropskou unii je ještě komplikovanější a podléhá nařízení Rady (EHS) č. 3911/92, které je zakotveno v zákoně č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků mimo území Evropských společenství.

Před vstupem ČR do Evropské unie byl dovoz kulturních statků velmi limitován. Na veškerá umělecká díla byla uvalena daň z přidané hodnoty ve výši 22 %. Takovéto sankce vůči dovozcům umění způsobily, že sběratelé dováželi umění většinou nelegálně a investice v zahraničí si velmi rozmyšleli. Po roce 2004 byl přijat zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, podle kterého se export umění dnes řídí. Dovoz veškerých děl ze zemí unie není zatížen žádným clem ani DPH a není nijak dále regulován. Dovozy z nečlenských států jsou regulovány výše zmíněným zákonem.<sup>61</sup>

---

<sup>59</sup> Česká republika. Zákon č. 71/1994 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/pravni-predpisy-a-metodicke-pokyny/zakon-c--71-1994-sb---o-prodeji-a-vyvozu-predmetu-kulturni-hodnoty--ve-zneni-pozdejsich-predpisu-809/>

<sup>60</sup> Kulturní památka je v zákoně č. 71/1994 Sb. definována jako dílo starší 50 let, se svou tržní cenou. V případě maleb, koláží a sochařských děl nesmí tržní cena překročit 30 000,- Kč, v případě grafik 6 000,- Kč a v případě kreseb 10 000,- Kč za kus.

<sup>61</sup> SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

### 3. Způsoby obchodu s uměním

Možností jak prodat či koupit umělecké dílo je několik. Každá má své výhody i jistá rizika. Nejvíce využívanou formou prodeje v současné době jsou aukční síně, které registrují velké objemy prodaných děl a největší zisky. Zároveň jsou velkou konkurencí pro druhou nejčastěji využívanou formu prodeje, a to prodejní galerie či významné galeristy. V obou těchto případech velmi záleží na značce aukčního domu či galerie. Dům či galerie propůjčuje lesk své provenience uměleckému dílu, které prodává a zvyšuje tím i jeho cenu. Další možností je výstava a prodej děl na mezinárodních uměleckých veletrzích. V neposlední řadě stojí za zmínku přímý prodej pomocí dealerů umění tzv. uměleckých poradců. Většina těchto poradců jsou zkušení prodejci nebo znalci umění a zastupují především stranu kupujících na rozdíl od předchozích institucí.<sup>62</sup>

#### 3.1. Aukční síně

Aukce funguje jako typický tržní mechanismus, kde jsou ceny určovány především ochotou dražitelů za dané dílo zaplatit. Jedná se tedy o soutěž nabídek všech zúčastněných. Ve světových aukčních domech je nicméně takovýto prodej díla spojen se značnými náklady. Navrhovatel musí zaplatit procentuální podíl z prodejní ceny, náklady na pojištění, fotografie a propagaci díla.<sup>63</sup> Přesto je prodej v aukčních síních spojen s nižšími náklady na realizaci obchodu směrem k prodávajícímu v porovnání s náklady na prodej přes zprostředkovatele. Nicméně téměř jedna třetina položek v aukčních domech je tvořena položkami od dealerů. Prodej v aukčních domech je každopádně více elastický, než prodej v galeriích, kde je cena pevně stanovena galeristou a vyjednávání o její změně je často zdlouhavé a obtížné, pokud nepatříte mezi vyhlášené sběratele nebo nejste ředitelem významného muzea umění.<sup>64</sup>

---

<sup>62</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>63</sup> THOMPSON, Don. *Supermodelka a krabice Brillo: zákulisní příběhy a prapodivné zákony ekonomiky současného umění*. Vyd. 1. Překlad Martina Neradová. Zlín: Kniha Zlín, 2014, 360 s. Tema (Kniha Zlín), sv. 19. ISBN 978-807-4731-600.

<sup>64</sup> FIALA, Petr. *Aukce: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012, 178 s. ISBN 978-80-7431-099-7.

Všeobecně je prodej v aukčních domech velmi oblíbenou záležitostí a to nejen pro svá jednoduchá pravidla. Největší přízní se těší večerní aukce umění. Tato společenská událost je velmi významná hlavně ve vysokých společenských kruzích. Setkávají se zde sběratelé a celebrity z celého světa. Svou účastí na této události upevňují své vysoké postavení, navazují kontakty a zlepšují si svou pověst lidí s vytříbeným vkusem. Mekkou významných aukcí jsou města Londýn, New York a v poslední době se začíná prosazovat i asijský Hongkong.<sup>65</sup> Nejčastější formou aukčního obchodu však jsou denní aukce. Umožňují přístup pro širokou veřejnost a prodá se zde největší množství uměleckých děl.<sup>66</sup>

Aukční domy také nabízejí možnost podeje soukromou dohodou, což zahrnuje ostatní obchody uskutečněné mimo aukci. Jedná se o soukromý prodej na sekundárním trhu přímo kupci. Výhodou tohoto způsobu obchodování jsou v první řadě nulové náklady na propagaci. V některých případech však aukční domy tímto způsobem konkurují galeriím, vystavují i nová díla umělců a ovlivňují tak primární trh. Výhodou procesu soukromého podeje je větší míra diskrétnosti a případný čas pro získání potřebných finančních prostředků ke koupi díla.<sup>67</sup>

## 3.2. Prodejní galerie

Zatímco aukční domy jsou závislé na nabídce uměleckých děl poskytnutých k dalšímu prodeji a snaží se „ukořistit“ co nejlepší kousky do své aukce, prodejní galerie jsou naopak jakýmsi tvůrcem slavných jmen umělců, neboť vystupují přímo jako jejich zástupci.<sup>68</sup> Jsou to právě galeristi, kteří na své výstavy vybírají díla rodících se umělců a kteří utvářejí všeobecný pohled na moderní umění i tzv. altermodernu. Některé galerie se zaměřují na větší platformu umělců daného období, jiné hledají nekonvenční umělce s radikální a provokativní tvorbou a další se zaměřují na propagaci

---

<sup>65</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>66</sup> KOSAŘ, Pavla. *O trhu s uměním: Jak obstat na aukci* [online]. 2012 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/o-trhu-s-umenim-jak-obstat-na-aukci-919171>

<sup>67</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>68</sup> Prodejní galerie bývá přímým zástupcem určitého umělce, zprostředkuje jeho díla přímo spotřebiteli tedy na primární trh. Aukční síně díla kupují většinou už od sběratelů, kteří svá díla nabízejí k dalšímu prodeji nikoliv od samotných tvůrců daného díla.

určitého autora. Ve všech těchto případech staví galerie na své dobré pověsti a glancu svého jména, které propůjčují dílům či umělcům. Špičkoví autoři vystavující v těchto galeriích však tvoří méně než 1 % všech současných světových umělců.<sup>69</sup> Není velkým překvapením, že nejslavnější světové galerie se nachází na stejných místech jako významné aukční síně. Za všechny uvádím zejména americké David Zwirner Gallery, Gagosian Gallery a Hauser & Wirth či londýnskou White Cube.<sup>70</sup>

Tento způsob nákupu umění je výhodný především pro sběratele moderního umění, protože jim přináší možnost získat díla nyní tvořících umělců za lepších podmínek a nižší ceny. Do jisté míry by se dalo tvrdit, že galerista je tvůrcem umělcovy kariéry. Je to právě on, kdo přivádí sběratele, propaguje umělce na výstavách, veletrzích a v časopisech o umění. Za tuto práci také dostává patřičnou odměnu v podobě provize. Standartní výše takové přírážky se pohybuje ve většině případů okolo 50 % ceny za prodané dílo. V případě již etablovaných značkových umělců se nicméně stává, že si mohou s galeristou vyjednat i provizi nižší, zisk z prodaného díla pak jde ve větší míře autorovi než zprostředkovateli.<sup>71</sup>

### 3.3. Umělecké veletrhy

Veletrhy slouží především galeriím, aby zde mohly prezentovat své umělce. V průběhu veletrhu, který zpravidla trvá několik dní, je uzavíráno mnoho obchodů, každý galerista se snaží vystavit co nejznámější díla a ukázat, že právem patří mezi ty nejlepší a je hoden se zúčastnit prestižních světových veletrhů. Každý veletrh je zaměřen odlišně. Na některých jsou vystavována především díla současných žijících umělců, jiný se zaměřuje na modernu nebo na starožitnosti.<sup>72</sup>

---

<sup>69</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>70</sup> BERMEJO, Layla. *The World's 100 Best Art Galleries* [online]. 2012 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.complex.com/style/2012/10/worlds-100-best-art-galleries/>

<sup>71</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

<sup>72</sup> KENDZULAK, Susan. *Top 10 International Fine Art Fairs* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://fineart.about.com/od/Art-Fairs/tp/Top-10-Fine-Art-Fairs-Antique-Festivals-Around-The-World.htm>

Z těch nejdůležitějších uvádím The European Fine Art Fair (TEFAF) v Maastrichtu, který určuje jakýsi standard pro excelentní výsledky v umění. Každý rok se zde prezentuje 275 špičkových galerií z 20 zemí světa, vystavující jak díla starých mistrů, tak současné umění, šperky starožitnosti a design.<sup>73</sup> Frieze Art Fair, konaný v Londýně, je největším veletrhem vystavujícím umění moderních žijících umělců.<sup>74</sup> Z evropských veletrhů nesmíme opomenout Art Basel, který je nejstarším veletrhem konaným na našem kontinentu. Byl založen roku 1970 švýcarskými galeristy Ernstem Beylerem, Trudi Bruckner a Balzem Hilem. Dnes se těší titulu největšího veletrhu současného umění na světě.<sup>75</sup>

### 3.4. Způsoby obchodu v České republice

V ČR je situace na trhu s uměním poněkud odlišná od trhu světového. Zatímco ve světě je běžné, že v posledních letech aukční domy přebírají úlohu galerií a začínají prodávat na primárním trhu s uměním nebo se účastní veletrhů, u nás je tomu právě naopak. Na našem trhu působí několik galerií, které se kromě prodeje a propagace uměleckých děl zabývají také aukční činností. Mezi renomované firmy pořádající aukce v ČR patří zejména Galerie Kodl, která se podílela na pořádání první aukce po pádu komunistického režimu. Dále pak Adolf Loos Apartment and Gallery, jež v posledních letech prodala doposud nejdražší vydražené dílo v ČR - obraz *Tvar modré* od Františka Kupky, firma 1. Art Consulting a pobočka známého aukčního domu Dorotheum. Navrhovatelé, kteří umísťují svá díla do aukčního prodeje, jsou zvýhodněni oproti prodeji v zahraničí. Nemají zde povinnost platit náklady spojené s pojištěním či propagací díla aukční síní, což výrazně šetří náklady na prodej.

Galerie prodávající umění v ČR nejsou tak oblíbené jako v zahraničí, lidé je vnímají hlavně jako místa, kde jsou umělecká díla vystavována. Stejně jako na světovém trhu, i u nás se galerie specializují buďto na staré mistry nebo na současné

---

<sup>73</sup> *The European Fine Art Fair: Introduction* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.tefaf.com/DesktopDefault.aspx?tabid=18>

<sup>74</sup> *Frieze Art Fair: About* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://friezelondon.com/about/>

<sup>75</sup> *Art Basel: History* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <https://www.artbasel.com/en/About-Art-Basel/History>



umělce, popřípadě na propagaci nových autorů.<sup>76</sup> Ze špičkových galerií jmenuji například soukromou Galerii Václava Špály, založenou v 50. letech minulého století, prodávající především současné umění. Další u nás významnou galerií je Jiří Švestka Gallery, která vystavovala i na veletrhu Art Basel ve Švýcarsku. V neposlední řadě musím zmínit také Národní galerii města Prahy.<sup>77</sup>

---

<sup>76</sup> SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

<sup>77</sup> *Soukromé galerie* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.svoboda-williams.com/lifestyle/kategorie/101-umeni-a-zabava/125-muzea-a-galerie/169-soukrome-galerie/>

## 4. Aukční prodej umění

Z hlediska prodeje umění prostřednictvím aukce musíme rozlišovat mezi dvěma nejčastěji používanými aukčními systémy. První z nich je systém anglický, druhým pak systém holandský. V obou případech se jedná o aukce otevřené, kdy jsou všechny učiněné nabídky viditelné. Anglická aukce funguje na principu zvyšování ceny. Oproti tomu u aukce holandského typu licitátor začíná s nadhodnocenou cenou, jež postupně snižuje. Obchod je uzavřen, když některý z kupujících přistoupí na průběžnou cenu. Při prodeji umění se systém holandského typu neuplatňuje.<sup>78</sup>

Zcela samostatně, přestože někteří teoretici ho zahrnují do systému anglického, stojí aukční prodej s časovým limitem. Použití tohoto postupu bylo v ČR poprvé zaznamenáno na počátku 18. století na aukci v české obci Červená Voda, kde se liciovalo do té doby, dokud nedohořel plamen svíce. V současnosti se aukce s časovým limitem užívají především pro konání elektronických aukcí.

Aukce můžeme rozdělit do několika dalších kategorií podle různých kritérií. Základní rozdělení je na aukce nabídkové a poptávkové. Rovněž lze rozdělit aukce z hlediska přímé účasti dražitelů, účasti po telefonu či internetové on-line aukce.<sup>79</sup> Aukce umění jsou vždy aukcí nabídkovou otevřenou více-objektovou. Ceny jsou zde určovány především počtem dražitelů, kteří projeví zájem o daný objekt. Platí zde přímá úměra mezi počtem zájemců o dané dílo a konečnou cenou, za kterou se prodá. Aukce jsou vždy objektivní, dražitelé zde vystupují pod přiděleným číslem, určení vítěze záleží pouze na výši nabídnuté ceny.<sup>80</sup>

### 4.1. Klasické aukce

V ČR aukce s uměním fungují na systému anglické aukce, tedy na principu zvyšování ceny. Aukce začíná dobrovolnou nabídkou dražených děl aukčnímu domu k prodeji. Ten přijímá díla buďto do komise nebo je rovnou odkupuje od majitelů.

---

<sup>78</sup> FIALA, Petr. *Aukce: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012, 178 s. ISBN 978-80-7431-099-7.

<sup>79</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

<sup>80</sup> FIALA, Petr. *Aukce: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012, 178 s. ISBN 978-80-7431-099-7.

Následně aukční síň sestaví aukční katalog a uspořádá tzv. předaukční výstavu, kde je možné si prohlédnout exponáty. Pokud má účastník zájem o některé dílo, musí se nejprve přihlásit u daného aukčního domu, aby mu bylo přiděleno identifikační číslo. Zároveň také potvrzuje, že se seznámil s aukčním řádem a bude jej dodržovat. Zaregistrovanému účastníkovi je doručen aukční katalog, kde jsou uvedeny všechny položky, jež budou na dané aukci draženy. U každého díla je uveden autor, název práce, popis a doplňující informace. V katalogu také nalezneme dva typy cen, první tzv. nejnižší podání je částka, na které se dané dílo začíná dražit a rozmezí cen, které udává odhadovanou kupní cenu. Aukční domy, které poskytují i elektronické aukce, většinou u klasických aukcí nabízejí možnost prvního podání přes internet. Fyzická přítomnost na aukci není v dnešní době nutností, dražitel se může zúčastnit v zastoupení nebo telefonicky, pokud splní podmínky dané aukčním řádem. Před zahájením aukce skládá zúčastněný zpravidla vratnou zálohu na dražební číslo. Aukce je zahájena na výzvu licitátora.<sup>81</sup>

Vítězem aukce tedy vydražitelem je ten, kdo učiní nejvyšší podání. Příklepem se nabyvatel daného díla však nestává automaticky vlastníkem, pokud následně neuzavře kupní smlouvu se zprostředkovatelem, tedy aukční síní (nedochází zde ke změně vlastnictví příklepem, jak je tomu u klasické dražby, není-li to ovšem upraveno aukčním řádem dané síně).<sup>82</sup> K vydražené ceně si aukční dům připočítává 10% – 20% provizi včetně daně z přidané hodnoty. Nabyvatel je povinen tuto částku uhradit v průběhu aukce, není-li sjednáno jinak, v opačném případě jde vydražené dílo opět do aukce. Po skončení aukce vydává aukční dům tiskovou zprávu a prohlášení o průběhu aukce, kde uvádí, kolik děl se podařilo prodat a v jaké hodnotě díla byla. Jestliže je aukce úspěšná zvyšuje se tak dobrá pověst aukční síně.<sup>83</sup>

---

<sup>81</sup> *Aukční vyhláška Aukční síně Vltavín* [online]. 2014. Dostupné z: [http://www.auctions-art.cz/file/akcni\\_vyhlaska.pdf](http://www.auctions-art.cz/file/akcni_vyhlaska.pdf)

<sup>82</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

<sup>83</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3

## 4.2. On-line aukce

Obchodování po internetu přináší několik specifík. V případě elektronických aukcí je většina aspektů spojených s aukčním prodejem mnohem výraznější, jako například úspora nákladů při prodeji.<sup>84</sup> Rozvoj v oblasti informačních technologií přinesl mnoho nových možností v oblasti obchodování.<sup>85</sup> Po roce 1990 odstartoval rozvoj internetových aukcí, v té době vznikla i největší světová internetová aukce eBay, která v současnosti také nabízí prodej uměleckých děl.<sup>86</sup> Sotheby's začal elektronickou aukci pro prodej používat od roku 2000 a stal se tak prvním aukčním domem na mezinárodní scéně, který využil tohoto způsobu prodeje.<sup>87</sup> V České republice vznikaly elektronické aukce s uměním především po roce 2000, nicméně velká většina z nich v následujících letech buďto zanikla nebo vznikaly kamenné obchody. V současnosti je internetový prodej spíše doplňkem služeb aukčních domů, očekávaný rozvoj v této oblasti trhu zatím nenastal. Obecně lze říci, že přes internet je u nás obchodováno zejména zboží s nižší uměleckou hodnotou. V České republice se on-line prodejem umění zabývají Aukční síň Vltavín nebo 1. Art Consulting.<sup>88</sup>

Každý, kdo se chce zúčastnit elektronické aukce, musí v první řadě disponovat přístupem k internetu a musí se zaregistrovat u provozovatele portálu, kde aukce probíhá. Při registraci vyplňuje své kontaktní údaje, vstupní údaje pro přihlášení a potvrzuje souhlas s aukčním řádem daného portálu. Následně bývá kontaktován pracovníkem síně, pro ověření zadaných údajů a potvrzení registrace. Každému nově zapsanému dražiteli je přiděleno identifikační číslo, pod kterým se může zúčastnit vybrané aukce. On-line obchodování má mnoho výhod, umožňuje např. nastavení výše limitu pro vybrané předměty obchodu, nadstandartní výši příhozu atd. Pokud některý z dražitelů přihodí nad nastavený limit, je automaticky zaslána zpráva dražiteli, že jeho limit byl překročen. Výhodou je také vyhledávání položek podle data ukončení aukce,

---

<sup>84</sup> FIALA, Petr. *Aukce: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012, 178 s. ISBN 978-80-7431-099-7.

<sup>85</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

<sup>86</sup> KAPOUN, Jan. *Historie eBay* [online]. 2010 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: <http://businessworld.cz/ostatni/historie-ebay-5786>

<sup>87</sup> About us: History. *Sotheby's* [online]. 2013 [cit. 2014-11-28]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/inside/about-us.html>

<sup>88</sup> SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

podle autora nebo podle výše současné ceny.<sup>89</sup> U každé položky je vidět, stejně jako v papírovém aukčním katalogu, název autora a díla, popis a aktuální cena. Odhadovaná prodejní cena se v elektronických aukcích neudává. Aukce je ukončena vypršením časového limitu, který je předem znám všem účastníkům.<sup>90</sup> Jedná-li se o aukci konečnou je vypršením časového limitu stanoven vydražitel daného díla. V případě aukce neukončené, tzv. aukce prvního podání, je dílo dále draženo na klasické aukci, dokud není licitátorem udělen příklep nabyvateli.<sup>91</sup>

### 4.3. Srovnání obou typů aukcí

Velkou výhodou internetových aukcí je, že umožňují dražbu simultánní, tedy prodej velkého množství předmětů zároveň. Nesporným přínosem je také úspora času popřípadě možnost účastnit se více aukcí, pokud ty probíhají ve stejný den nebo stejnou hodinu (což u aukcí umění nebývá zvykem). Za zmínku také stojí možnost komunikovat v průběhu elektronické aukce s poradci a čas na tvorbu strategie nákupu, protože trvání dražby se pohybuje v delším časovém horizontu. Kupci zde přihazují anonymně pod přidělenými čísly. Nevýhodou může být neomezený počet dražitelů rozšířený o zahraniční zájemce. V elektronické aukci v ČR jsou většinou dražena méně hodnotná díla, proto zájemců ze zahraničí nebývá tolik.<sup>92</sup>

Oproti tomu klasické aukce mají značně omezené pole působnosti. V jeden den mohou vydražit jen omezené množství položek a pozvat jen určený počet dražitelů. Celý aukční proces je také mnohem náročnější na přípravu a organizaci - od sestavení aukčního katalogu, po zamluvení vhodného prostoru až po samotné licitování položek, nemluvě o finanční náročnosti. Výhodou tak může být příležitost k setkávání lidí a navazování nových kontaktů. Účast na aukci je také projevem dobrého vkusu v případě dražby děl významných českých autorů. Hlavním problémem aukce ze strany dražitelů

---

<sup>89</sup> *Jak dražit Aukční síň Vltavín* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: [http://www.auctions-art.cz/file/jak\\_drazit.pdf](http://www.auctions-art.cz/file/jak_drazit.pdf)

<sup>90</sup> FIALA, Petr. *Aukce: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012, 178 s. ISBN 978-80-7431-099-7.

<sup>91</sup> *Jak dražit Aukční síň Vltavín* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: [http://www.auctions-art.cz/file/jak\\_drazit.pdf](http://www.auctions-art.cz/file/jak_drazit.pdf)

<sup>92</sup> MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, c2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

je nutnost rychlého rozhodování, mnohdy pod časovým tlakem, což může vést k „přestřelení“ nabídky.<sup>93</sup>

Neopomenutelným faktorem v obchodu je počet padělaných uměleckých děl a předcházení jejich nechtěnému nákupu. V tomto směru hraje důležitou roli znalecké oddělení dané aukční síně. Ani to však nezaručuje 100% pravost díla. Nicméně u renomovaných aukčních domů se odhad a úsudek znaleckého oddělení bere jako platný a jen málokdo se odváží jej rozporovat, přestože na to má právní nárok. I z tohoto důvodu v České republice stále převládá jistá nedůvěra k internetovým obchodům a aukcím a v oblasti umění to platí dvojnásob. To je pravděpodobně příčinou, proč lidé upřednostňují klasický prodej.

Přestože se v ČR očekával rozvoj trhu s uměním a velký přesun tohoto trhu na internet, k naplnění tohoto očekávání zatím nedošlo. Internet v tomto odvětví obchodu slouží spíše jako podpůrný prostředek k propagaci místa prodeje a komunikaci se zákazníky. On-line aukce sice existují, ale většinou jsou podpořeny kamennými galeriemi či aukčními síněmi, ve kterých prodej probíhá. Množství dražených položek elektronicky je sice vysoké, nicméně jejich hodnota zdaleka nedosahuje hodnoty aukčních prodejů v aukčních síních.<sup>94</sup>

**Tabulka 1:** Rozdíly v klasické a elektronické aukci

| Porovnávané parametry   | Klasická aukce           | Elektronická aukce       |
|-------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Počet dražených položek | Omezené množství         | Neomezené množství       |
| Systém aukce            | Sekvenční                | Simultánní <sup>95</sup> |
| Počet dražitelů         | Omezený                  | Neomezený                |
| Doba aukce              | Závislá na počtu položek | Časově omezeno           |
| Strategie nákupu        | Rychlé rozhodování       | Promyšlená strategie     |
| Identita kupujícího     | Většinou známa           | Anonymní                 |

Zdroj: Vlastní zpracování.

<sup>93</sup> THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3

<sup>94</sup> SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

<sup>95</sup> Sekvenčním prodejem máme na mysli postup, kdy jsou díla dražena jednotlivě v daném pořadí. Simultánní systém zahrnuje prodej několika děl zároveň.

## Závěr

Cílem mé práce bylo zhodnotit vývoj světového obchodu s uměním s užším zaměřením na formy obchodování a prodej umění v České republice. Součástí práce byla také specifikace současného vývoje obchodu v oblasti elektronických aukcí a jejich potenciál pro budoucí růst obchodu s uměním. Snažila jsem se zmapovat proměny a trendy v obchodu s uměním, popsat jeho nestálost a rozmanitost a jeho odlišné vnímání v průběhu staletí. V první kapitole jsem se zaměřila především na globální trh s uměním. Tomu jednoznačně dominují světové aukční domy Sotheby's a Christie's, které se neustále rozrůstají a snaží se zaujmout co největší podíl na světovém trhu s uměním. Kromě své prvotní funkce zprostředkovatele obchodu na sekundárním trhu s uměním v současnosti také přejímají roli některých galerií a obchodují umění i na primárním trhu, přímo od umělců. I tyto dva aukční domy od přelomu tisíciletí fungují v on-line podobě, čímž se ještě více rozšířil okruh jejich působnosti. Dnes je více než 50 % obchodů uskutečňováno přes aukční síně.

Umění je součástí lidské kultury a mnohé o ní vypovídá. Zatímco v době novověku znázorňovalo umění krásu, dnes se snaží především šokovat a věnuje se v mnoha případech tabuizovaným tématům, což svědčí o větší míře otevřenosti společnosti. Na trhu s uměním se, tak jako na jiných segmentech světového trhu, podepsala světová hospodářská krize, přesto se dokázal poměrně rychle vzpamatovat. Pokud bychom hodnotili trh z pohledu objemu obchodovaných položek, dospějeme k závěru, že vývoj v tomto směru není příznivý. Nicméně hodnota trhu roste a to díky vyšším částkám, za které jsou díla prodávána. Celkově se v současné době světový trh s uměním velmi dynamicky vyvíjí a roste. Významnou roli v trhu s uměním má a domnívám se, že i v budoucnosti bude mít, snaha investorů převést své finanční prostředky zejména v době krizí do relativně stabilnější komodity. Za pozornost stojí také měnící se rozložení podílu na celkovém trhu, roste role Číny na úkor Evropy a Spojených států amerických. Světové prvenství si stále drží Evropa v čele s Velkou Británií, nicméně Čína je v současnosti na druhém místě.

V České republice je situace odlišná, přestože se český trh snaží v mnoha oblastech kopírovat ten světový. V ČR nemá obchod s uměním takovou tradici, protože byl přerušen nejprve světovými válkami a následně dlouhým obdobím komunistické vlády. V té době byl trh značně regulován a umění se mohlo prodávat jen přes státem

zřízené prodejny Dílo, Českého fondu výtvarného umění. Nemluvě o velkých obtížích obchodu mezinárodního, který opět probíhal pouze přes podnik Art Centrum. Zlom nastal až po pádu režimu v roce 1989, kdy se konala první aukce umění po více než třiceti letech. V dnešní době je situace na trhu také poněkud odlišná od trendů světových. Česká republika nebyla v oblasti obchodu s uměním téměř zasažena světovou krizí a dokonce byl rok 2009 jedním z nejúspěšnějších vůbec. Prodalo se i druhé nejdražší dílo od Františka Kupky *Zhroucený vertikál* a *Spící* od Toyen, oba za více než 20 milionů Kč. Důvodem pravděpodobně bylo oslabení české koruny, což motivovalo zahraniční investory. V současnosti aukční prodeje stále rostou a od roku 2012, kdy se vydražilo sedm z dvaceti dosud nejdražších děl v ČR, překonává objem obchodu s uměním rekordní rok 2009. Nicméně tempo růstu se začíná zpomalovat a do budoucna se předpokládá stabilnější vývoj na českém trhu s uměním.

V oblasti internetových aukcí je situace odlišná. Očekávaný rozmach v oblasti internetových prodejů, který se předpokládal po roce 2000, zatím nenastal. Přestože se v elektronických aukcích obchoduje velké množství uměleckých děl, jejich hodnota není příliš vysoká. To je pravděpodobně způsobeno přetrvávající nedůvěrou vůči internetu. I proto většina elektronických aukcí umění postupně buď zanikla, nebo založila galerie či jiná kamenná prodejní místa, kde si lidé mohou umělecká díla prohlédnout předtím, než je zakoupí. V současnosti tedy internet v oblasti obchodu s uměním funguje spíše jako doplňkový prostředek pro komunikaci s klienty a propagaci galerií či aukčních síní.



# Zdroje

## Knižní publikace

DROZEN, František. *Aukční síně: Christie 's*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1998. Edice základů oceňování majetku, 1. ISBN 8070793341.

FIALA, Petr. *Aukce: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012, 178 s. ISBN 978-80-7431-099-7.

KULKA, Tomáš. *Umění a kýč*. 3. vydání. 2014: Torst, 2014, 292 s. ISBN 978-807-2154-777.

MCANDREW, Prepared by Dr. Clare. *The international art market in 2011: observations on the art trade over 25 years*[online]. Helvoirt [The Netherlands]: The European Fine Art Foundation, 2012 [cit. 2014-11-23]. ISBN 978-907-5375-008. Dostupné

z: [http://www.tefaf.com/media/tefafmedia/TEFAF%20AMR%202012%20DEF\\_LR.pdf](http://www.tefaf.com/media/tefafmedia/TEFAF%20AMR%202012%20DEF_LR.pdf)

MIKŠOVSKÝ, Petr. *Aukce a elektronické aukce*. Praha: Informační centrum ARK, 2009, 144 s. ISBN 978-80-254-9674-9.

THOMPSON, Don. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. Vyd. 1. Zlín: Kniha Zlín, 2010, 361 s., barev. obr. příl. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87162-58-3.

THOMPSON, Don. *Supermodelka a krabice Brillo: zákulisní příběhy a prapodivné zákony ekonomiky současného umění*. Vyd. 1. Překlad Martina Neradová. Zlín: Kniha Zlín, 2014, 360 s., [8] s. obr. příl. Tema (Kniha Zlín), sv. 19. ISBN 978-807-4731-600.

TŘEŠTÍK, Michael. *Umění sbírat umění*. 2. vyd. Praha: Gasset, 2013, 228 s. Modrý Mauricius. ISBN 978-808-7079-300.

## Elektronické zdroje

*Adolf Loos Apartment and Gallery* [online]. 2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné

z: <http://www.aloos.cz/>

- Art Basel: History* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <https://www.artbasel.com/en/About-Art-Basel/History>
- Art Encyclopedia Visual Arts of Painting - Sculpture - Architecture* [online]. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.visual-arts-cork.com/index.htm>
- Artnet news* [online]. 2014 [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://news.artnet.com/>
- ART+* [online]. 20014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/>
- Aukční vyhláška Aukční síně Vltavín* [online]. 2014. Dostupné z: [http://www.auctions-art.cz/file/akcni\\_vyhlaska.pdf](http://www.auctions-art.cz/file/akcni_vyhlaska.pdf)
- BERMEO, Layla. *The World's 100 Best Art Galleries* [online]. 2012 [cit. 2014-11-30]. Dostupné z: <http://www.complex.com/style/2012/10/worlds-100-best-art-galleries/>
- BRŮŽA, Oskar. *Právní předchůdci Unie výtvarných umělců České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: [http://www.uvucr.cz/archiv/pravni\\_predchudci\\_uvucr.html](http://www.uvucr.cz/archiv/pravni_predchudci_uvucr.html)
- CORBETT, Rachel. *Art Market Watch How big is the global art market?* [online]. 2014 [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/magazineus/news/artnetnews/china-the-worlds-top-art-and-antique-market.asp>
- FORBES, Alexander. *Artnet news* [online]. 2014 [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: <http://news.artnet.com/market/europes-10-most-important-auction-houses-18978>
- FORBES, Alexander. *Artnet news* [online]. 2014 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z: <http://news.artnet.com/market/tefaf-art-market-report-says-2013-best-year-on-record-since-2007-with-market-outlook-bullish-5358>
- Frieze Art Fair: About* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://friezelondon.com/about/>
- Christie's* [online]. 2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.christies.com/>
- Jak dražit Aukční síň Vltavín* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: [http://www.auctions-art.cz/file/jak\\_drazit.pdf](http://www.auctions-art.cz/file/jak_drazit.pdf)

KAPOUN, Jan. *Historie eBay* [online]. 2010 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: <http://businessworld.cz/ostatni/historie-ebay-5786>

KENDZULAK, Susan. *Top 10 International Fine Art Fairs* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://fineart.about.com/od/Art-Fairs/tp/Top-10-Fine-Art-Fairs-Antique-Festivals-Around-The-World.htm>

KOSAŘ, Pavla. *O trhu s uměním: Jak obstat na aukci* [online]. 2012 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/o-trhu-s-umenim-jak-obstat-na-aukci-919171>

*Magazín E15* [online]. 2008 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://magazin.e15.cz/bydleni/aukce-neni-synonymem-pro-drazbu-979988>

MCANDREW, Prepared by Dr. Clare. *The international art market in 2011: observations on the art trade over 25 years* [online]. Helvoirt [The Netherlands]: The European Fine Art Foundation, 2012 [cit. 2014-11-18]. ISSN 978-90-75375-00-8. Dostupné z: [http://www.tefaf.com/media/tefafmedia/TEFAF%20AMR%202012%20DEF\\_LR.pdf](http://www.tefaf.com/media/tefafmedia/TEFAF%20AMR%202012%20DEF_LR.pdf)

*Sotheby's* [online]. 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en.html>

*Soukromé galerie* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.svoboda-williams.com/lifestyle/kategorie/101-umeni-a-zabava/125-muzea-a-galerie/169-soukrome-galerie/>

*Stockholms Auktionsverket* [online]. 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z: <http://auktionsverket.com/>

SKŘIVÁNEK, Jan. Studie o sociálně ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů v České republice. Institut umění. Praha. [online] 2010 [cit. 2014-11-17] Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/profesionalni-umeni/Podpora-trhu-se-soucasnym-vytvarnym-umenim.pdf>

*The Art Newspaper* [online]. 2014 [cit. 2014-11-12]. Dostupné z: <http://www.theartnewspaper.com/>

*The European Fine Art Fair: Introduction* [online]. 2014 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.tefaf.com/DesktopDefault.aspx?tabid=18>

## **Zákony**

Česká republika. Zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách, Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=48866&nr=26~2F2000&rpp=15#local-content>

Česká republika. Zákon č. 71/1994 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/pravni-predpisy-a-metodicke-pokyny/zakon-c--71-1994-sb---o-prodeji-a-vyvozu-predmetu-kulturni-hodnoty--ve-zneni-pozdejsich-predpisu-809/>

Česká republika. Zákon č. 137/2000 Sb. o veřejných dražbách. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/verejne-zakazky/cast1.aspx>

Česká republika. Příloha číslo 3 Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=48866&nr=26~2F2000&rpp=15#local-content>

Česká republika. Zákona č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků mimo území Evropských společenství. Dostupné z: [http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/pravni-predpisy-a-metodicke-pokyny/Z\\_kon\\_214\\_2002.pdf](http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/pravni-predpisy-a-metodicke-pokyny/Z_kon_214_2002.pdf)

## Přílohová část

### Ukázky nejocetňovanějších světových děl

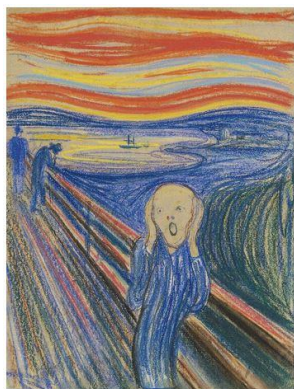
Francis Bacon - Tři studie Luciana Freuda



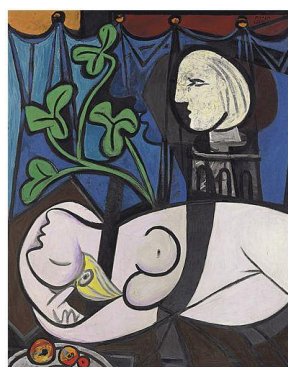
Andy Warhol - Nehoda stříbrného vozu



Edvard Munch - Výkřik



Pablo Picasso - Akt, zelené listy a busta



Zdroj: ART+ [online]. 20014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/>

## Ukázka nejdražších děl českých autorů

František Kupka - Tvar modré



Josef Čapek - Dívka v růžových šatech



Emil Filla - Muž s dýmkou



Bohumil Kubišta – Zátisi



Toyen – Spící



Josef Šíma – Léda s labutí



Zdroj: ART+ [online]. 20014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/>

# **Aukční vyhláška Aukční síně Vltavín**

**Aukční síň Vltavín s. s r. o.**

**Masarykovo nábřeží 36, 110 00 Praha 1**

IČO: 25086600, DIČ: CZ25086600

provádí dražbu na žádost vlastníků dražených předmětů. Průběh aukce se řídí právními předpisy ČR.

## **1. Práva a povinnosti dražitele**

Každý dražitel je povinen se ze zákona zaregistrovat. Údaje poskytnuté pro registraci jsou tajné a slouží pouze pro vnitřní potřebu Aukční síně Vltavín. Bude s nimi nakládáno v souladu s platnými zákony ČR a nebudou poskytovány třetím osobám.

## **2. Pravidla aukce**

a) Internetová aukce, Stálá nabídka

b) První podání sálové aukce – možnost činit příhozy v tzv. prvním podání na všechny předměty uvedené v aukčním katalogu sálové aukce. První podání je ukončeno vždy v den konání aukce viz datum a čas ukončení u nabízených položek na webových stránkách [www.galerie-vltavin.cz](http://www.galerie-vltavin.cz). První kolo sálové aukce se počíná datem a hodinou uvedenými v aukčním katalogu. Průběh sálové aukce se řídí aukční vyhláškou, která je nedílnou součástí katalogu. Výše nejnižšího podání (vyvolávací cena) je určena výší příhozu dosaženou v prvním podání. Dražební předměty jsou označeny a popsány včetně uvedení nejnižšího podání (vyvolávací cena) na internetových stránkách Aukční síně Vltavín [www.galerie-vltavin.cz](http://www.galerie-vltavin.cz). Předměty, dražené v internetové aukci a ve stálé nabídce, budou na vyžádání připraveny k nahlédnutí v kanceláři Aukční síně Vltavín, Masarykovo nábř. 36, Praha 1. Předměty, dražené v prvním podání na internetových stránkách Aukční síně Vltavín, budou vystaveny vždy na předaukční výstavě k příslušné sálové aukci a to obvykle od pondělí do dne konání sálové aukce. Aukční předměty budou draženy v pořadí (den, čas), které je uvedeno na internetových stránkách. V případě příhozu 3 minuty před stanoveným časem ukončení položky se čas ukončení prodlužuje o 3 minuty a to až do doby posledního (nejvyššího příhozu). Aukční síň Vltavín si vyhrazuje právo zrušit aukci draženého předmětu či změnit její termín z důvodu výpadku serveru či živelné pohromy či jiného závažného důvodu. Dále Aukční síň Vltavín neručí za potíže s připojením na straně dražitele. Poškození

odpovídající běžnému opotřebení exponátů, vzhledem k jejich stáří, se v katalogu neuvádějí (např. poškození rámu, přirozená takeláž olejomalb, zažloutlý papír starších tisků a kreseb, malé restaurátorské zásahy apod.). Rám není součástí aukční ceny nabízených předmětů. U výtvarných děl, knih a starožitností se blíže specifikují pouze ta poškození, která ovlivňují uměleckou hodnotu předmětu. Díla prohlášená za kulturní památku budou opatřena posudkem znalce a lze je vyvést pouze se souhlasem příslušných orgánů. Nabízené předměty je možné si před aukcí prohlédnout. Vydražená díla a předměty lze reklamovat nejpozději při jejich převzetí.

Dražitel s přístupem on-line (na internetu) má právo kdykoli v průběhu aukce učinit podání (resp. vlastní příhoz) nebo podat na konkrétní položku svojí nejvyšší nabídku (limit) a nečekat až na konec dražby. V případě stanovení výše limitu, bude systém automaticky dražit ve prospěch dražitele, který zadal limitní částku, až do předem stanovené výše, pokud je to možné.

Vzhledem k tomu, že průběh dražby je založen na střídavém přihazování jednotlivých dražitelů, je možné, že v případě zadání limitu bude dražba ukončena částkou stanovenou limitem nebo o jeden příhoz níže.

Pouze v případě sálové aukce může dražitel také podávat limity osobně přímo v AS Vltavín či písemně, telefonicky, faxem a e-mailem, určí-li předměty, které za něho má aukční síň dražit, určí-li limit, do kterého za něho má aukční síň přihazovat, a to na každý předmět zvlášť. Dražit po telefonu lze po písemné dohodě. Uzávěrka limitů a žádostí o dražbu po telefonu je stanovena na den konání sálové aukce a to do jejího začátku.

Stanovené minimální výše příhozů:

- a) 100,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena méně než 5 tis. Kč,
- b) 500,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 5 tis. Kč, ale méně než 10 tis. Kč,
- c) 1 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 10 tis. Kč, ale méně než 20 tis. Kč,
- d) 2 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 20 tis. Kč, ale méně než 50 tis. Kč,
- e) 5 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 50 tis. Kč, ale méně než 100 tis. Kč,
- f) 10 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 100 tis. Kč, ale méně než 500 tis. Kč,
- g) 50 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 500 tis. Kč, ale méně než 1 mil. Kč,
- h) 100 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 1 mil. Kč, ale méně než 10 mil. Kč,
- i) 500 000,- Kč, činí-li okamžitá aukční cena alespoň 10 mil. Kč a více.



Dražitel je povinen dodržet postup úhrady vydraženého předmětu dle vyhlášky Aukční síně Vltavín.

### **3. Platební podmínky**

Nabízený předmět je prodán dražiteli s nejvyšší nabídkou. Kupujícímu (dražiteli) je účtována aukční provize ve výši 20% z dosažené ceny. Ta se zaokrouhluje na celých 50,- Kč nahoru. V této provizi je zahrnuto DPH. V případě charitativních aukcí je dosažená cena konečná. Kvitance o zaplacení je součástí dokladu o zaplacení kupní ceny.

Vyúčtování je rozesíláno dražitelům vždy den po skončení aukčního týdne tj. v pátek a dílo je možné vyzvednout po zaplacení, nejdříve následující pondělí, pokud není sjednáno jinak. Platba musí být provedena nejpozději do 14 dnů od ukončení dražby nebo 10 dnů ode dne zaslání dokladu o zaplacení Aukční síní Vltavín, a to:

A/ převodem na účet Aukční síně Vltavín vedený

B/ v hotovosti či platební kartou v Aukční síni Vltavín Praha 1

C/ platební kartou on-line VISA, MASTER CARD – pro platební údaje je nutné kontaktovat Aukční síň Vltavín

D/ na dobírku (Česká pošta, PPL, Toptrans, aj.)

Veškeré náklady spojené s přepravou nese dražitel. Aukční síň Vltavín nezodpovídá za případné škody vzniklé od okamžiku převzetí vydražených předmětů k přepravě smluvním přepravcem. Případné reklamace je třeba směřovat na přepravní společnost, která dílo doručila dražiteli a to v okamžiku převzetí zásilky.

Zakoupené předměty budou vydány neprodleně po zaplacení a kupující obdrží doklad o nabytí vlastnictví.

Uskladnění vydražených předmětů je bezplatné po dobu 40 dní ode dne vydražení, poté bude účtováno skladné ve výši 1% z ceny díla denně.

Dražitelé, kteří nedodrží podmínky aukční vyhlášky, budou z aukce vyloučeni.

### **Aukční síň Vltavín 2013**

Zdroj: *Aukční vyhláška Aukční síně Vltavín* [online]. 2013 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: [http://www.auctions-art.cz/file/akcni\\_vyhlaska.pdf](http://www.auctions-art.cz/file/akcni_vyhlaska.pdf)